

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väike-Maarja
Valla Infoleht
internetis
www.v-maarja.ee
Väike-Maarja
uudised
ka <http://eesti.delfi.ee>

Nr 8 (276)

SEPTEMBER 2017

TASUTA

Ole koos meiega: facebook

Toredat ja tegusat kooliaastat!

... Ja kui poegi vanad linnud
lõunamaale viivad,
meeles pea, et sulle ainult
tarkus annab tiivad.

Kersti Merilaas

Repo
Klassijuhataja Agnes Leemets

9. klass

Kaarel-Andres Kelgo, Aime-Pille
Luik, Maria Meidla, Dorina Meshi, Ja-

se Kull, Keity Kõiv, Emma Lainemaa,
Karin Linnas, Christina Murulaid, Kris-
to Ojaste, Heleri Pent, Martha Kristiine
Rüntü

Klassijuhataja Tiia Lepp

9. klass

Maris Nõmmiste, Janar Pall, Gaidre
Kägu, Hanna Mälton, Andres Popov,
Kelly Princken, Angeelika Tikka, Sirelyn
Eerman

Klassijuhataja Siiri Kanarbik

Väike-Maarja Gümnaasium

1.a klass

Kardo-Rigon Aas, Sten Andreas Aas,
Karola Ahvenainen, Robin Mathias En-
gaste, Kalle-Kaspar Kallak, Veigo Lell,
Heidi Mirtel Lilleorg, Crislyn Matsi-
selt, Eliise Nurkma, Mariliis Rotka,
Andri Siling-Siland, Sandra Tamsalu,
Heleriin Tilk, Tarmo Traks, Janette Ude-
küll, Marten Önnemäe, Reelika Öun

Klassijuhataja Viive Laar

1.b klass

Aleksis Aksel, Henri Alas, Oskar
Toomas Bammer, Kristel Kees, Rauno
Kees, Kemo Kroll, Egeli Lainemaa, Ras-
mus Villem Lood, Jürjo Meidla, Oliver
Part, Lisandra Princken, Janno-Martin
Taalkis, Adeele Tšakirov, Ragnar Vaarik,
Karl-Viktor Vaarma, Aade Vainjärv, Kat-
riin Veermets, Lisett Marii Viikmaa

Klassijuhataja Helve
Noorlind

9. klass

Evely Klaan, Kaisa Kan-
gur, Kristjan Kilik, Aleksan-
der Kopso, Johanna Kud-
di, Emma Laansalu, Karet
Laissar, Richard Lehtlaan,
Aare Luhaäär, Michael Ma-
sik, Marleen Marjapuu,
Karli-Joosep Matrov, Eliis
Mätas, Ege-Ly Petermann,
Mattias Preisfreund, Pert-
Erik Purge, Markus Remiküll,
Liisi Sillamaa, Arlet Suviste,
Armo Zirk, Riko Tobreluts,
Celly Vaarik, Richard Veelaid,
Rayan Veia, Silver Väina

Klassijuhataja Heli Rei-
nart

10. klass

Robin Baiduža, Joosep

Gümnaasiumi esimeste klasside õpilased
oma klassijuhatajate ja abiturientidega. Foto: Ly Ipsberg

Teadmistepäev juhatas 1. septembril
sisse uue õppeaasta ning koolitöö on
hoogsalt käima läinud.

Õppeaasta alguses on igati päeva-
kohased siitkandi poetessi Kersti Meri-
laasi luuleread: meeles pea, et sulle ai-
nult tarkus annab tiivad. Loodetavasti
kannavad meie koolide õpi-
lased seda mõtet kogu õppe-
aasta jooksul endaga kaasas
ja saavad kevadel veenduda
selle tõepärasuses ning rõõ-
mustada heade tulemuste
üle.

Valla koolide esimestes
klassides õpib kokku 53 õpi-
last, üheksandates klassides
39 õpilast, kümnendas klas-
sis 12 õpilast ja kaheteist-
kümnendas klassis 15 õpi-
last, muusikakoolis on täna-
vu sisseastujaid 16.

Kiltsi Põhikool

1. klass

Anet Akkuratov, Melee-
na Danilova, Inriko Ingeroi-
nen, Lauri Luik, Alma Na-
omi Osawe, Chris Alexander
Rand, Riia Rebane, Sören

nely Miadzielec, Merette Möldre
Klassijuhataja Liisu Tähe

Simuna Kool

1. klass

Annaliisa Hiietamm, Kert Karm, Alii-

Kiltsi põhikooli esimese klassi õpilased oma õpetaja ja
vanematega. Foto: Merje Leemets

Simuna kooli 1. ja 9. klassi õpilased koos klassijuhatajatega.

Foto: Triinu Pohlak

Joor, Karmen King, Mailis Kornelt, Kris-
tel Kortin, Indrek Niinemets, Keneli
Pohlak, Katariina Pops, Henrik Villem
Sepping, Timo Seppern, Sirli Treffner,
Vendo Mihkel Veia

Klassijuhataja Tuuli Saksa

12. klass

Kristjan Baiduža, Sander Hanni,
Kerdo Kivivare, Gerttu Kuntro, Tiit
Laidsalu, Brigitta Luik, Cristijanne
Manninen, Henri Matikainen, Eneli
Mägi, Robert Põldmaa, Sten Saare-

Viuli eriala

Janette Udeküll

Akordioni eriala

Alexander Lillemets

Kitarri eriala

Eliise Joonas, Laura-Lisette Kaas,
Karlotte Lood

Plokkflöödi eriala

Karel Kurvits

Väike-Maarja muusikakooli tänavused alustajad.

Foto: Erakogu

mäel, Mona Seppern, Liisa Siirak, An-
der Talu, Kevin Tobreluts
Klassijuhataja Ivi Vainjärv

Trompeti eriala

Aleksis Aksel, Raiko Kilgi, Sören
Repo

Väike-Maarja Muusikakool

Klaveri eriala

Kaur-Rander Kaljuvee, Liselle Lan-
gemets, Rasmus Villem Lood, Oliver
Part, Lisandra Princken, Karl Sock (Si-
muna), Katriin Veermets

Väike-Maarja vallavolikogu ja val-
lavalitsus soovivad õpilastele, õpetajatele,
koolitöötajatele ja lapsevane-
matele toredat ja tegusat kooliaas-
tat!

Väike-Maarja
Õppekeskuse
söökla on alates 2017. a
septembrist avatud
kõikidele külastajatele!

Maitsvad ja soodsa hinnaga
toidud ootavad Sind
E-R 12.00 – 13.30

Telli toidud erinevateks tähtpäevadeks või üritusteks!

Väike-Maarja Õppekeskus valmistab Teie lauale:

- ◆ Eelroad
- ◆ Pearoad
- ◆ Salatid
- ◆ Suupisted
- ◆ Võileivatordid

Võta meiega ühendust!

+372 326 1265 +372 520 7186

kersti.lait@vmg.v-maarja.ee

Vallavanema kuu

Teadmistepäev, 1. september algas paljudes meie kodudes traditsiooniliselt. Algava õppeaasta elurütmist veidi segaduses olevad lapsevanemad pidid kellaga tugevasti võidu jooksmas, et nende silmarõõmud õigeks ajaks koolimajade juurde jõuaksid. Väike-Maarja gümnaasiumi ja õppekeskuse aktusele olid tähtsa päeva puhul kohale ilmunud leiutajateküllast koeratüdruk Lotte ja kassipoeg Bruno. Eks ikka selleks, et julgustada nii oma kõige-kõige 1. septembrit alustavaid, kui ka kõiki teisi õpilasi uue õppeaasta seiklustele ja väljakutsetele vapralt vastu astuma. Koeratüdruk Lotte soovib täiskasvanuks saades mitmed vajalikud asjad leiutada, kuid ega see leiutamine ju nii lihtne ka ei ole. Tuleb arendada enda loovust ja ka koolis kõvasti õppida, alles siis võib tulla arusaam, mida on vaja ja võimalik paremaks elukorralduseks välja mõelda. Alati ei ole vaja leiutada kosmoseraketti. Oluliseks leiutiseks võivad olla ka igapäevased asjad, mis aitavad elu lihtsamaks muuta. Saime äsja maakonnalehest lugeda, et Rakkest pärit noormees arendab TempID, mis peaks kraadiklaasid igaveseks sahtlinurka jätma ning kehatemperatuuri muutused oluliselt lihtsamalt jälgitavaks tegema. 1. septembril oli mul suur au just Väike-Maarja gümnaasiumile edasi anda Eesti Rahvuskultuuri Fondi Wiedemanni allfondi esindajate Jüri Valge ja Tiit Erelti poolt meie vallale kingitud graafiline leht. Meie gümnaasium on F. J. Wiedemanni keeleauhinna naga tihedalt seotud – endise õpetaja Irma Silla peres sündis Wiedemanni keeleauhinna mõte, kunagine eesti keele õpetaja Eduard Leppik ja vilistlane Arvo Krikmann on keeleauhinna laureaadid, tänased gümnaasiumi õpilased esinevad Wiedemanni keelepäeval ja gümnaasiumi tütarlastekoor laulab laureaadi tammedele mõnusa kasvujuu sisse. Vive Tolli graafilisel lehel on nimeks „Mäetäis mõtteid“. Siin võib leida viite ka Ebavere mäele, kus pidavat lisaks mõtetele isegi terve linn peidus olema ja küll paneb meie koolist sirguv tulevane leiutaja ka need salapärased linnaväravad ükskord avanema.

Lisaks asjade leiutamisele on oluline leida uusi ja veelgi efektiivsemaid tegutsemisviise, mis vastavad kaasaja

vajadustele. Võtame viimaste aastate ühe väga sagedasti kõlanud sõna –haldusreform. Kohalikul tasandil paneme sellele liiga sageli võrdusmärgi lihtsale valdade ühinemisele. Sisusse süvenemata ongi see lihtne. Kaks või enam omavalitsust liidetakse, üks või kaks või ka veidi enam vallavanemaid ei ole enam vallavanemad ning ka volikogu liikmed hakkavad esindama veelgi suuremat arvu elanikke ja erinevaid sihtgrupe. Tegelikult kaasneb organisatsioonide ühinemisega tohutult pisidetaile, aga ka suuremaid strateegilisi otsuseid. Olgu nendeks organisatsiooni sisemise käitumiskultuuri või struktuuri muutused või erinevate eluvaldkondade investeringuid puudutavad otsused. Uued olukorrad ja nendega seotud teadmatus põhjustavad pingeid ja leidub ka inimesi, kes proovivad veidi kallutatud informatsiooni levitamise segadust veelgi suurendada. Õnneks ei ole mina veel näinud inimest, kes arvab, et kohalike valdade ühinemine on „täielik maailma lõpp“. Me võime kindlad olla, et elu jätkub ning maailma lõpu asemel kasutaks parem sõnu – uus algus ja uued võimalused. Teatud määral tähendab suurem territoorium vajadust analüüsida suuremat tervikpilti ehk arendada suuremat omavalitsust kui ühte tervikut. Kindlasti ei ole täna olemas ammendavaid vastuseid kõikidele küsimustele, sest ka olukorrad muutuvad pidevalt ning olulise otsuse tegemisel on vaja kaaluda kogu informatsiooni, mida täna veel ei pruugi isegi olemas olla. Pigem pean oluliseks, et ühes omavalitsuses on probleemid piisavalt analüüsitud, kogukonnaga või kogukondadega läbi räägitud ning otsused põhjendatud. Teatud muudatused tuleb koheselt ellu rakendada. Ei ole ju võimalik, et ühes omavalitsuses kehtiksid erinevates piirkondades eri suurusega sünnitoetused või samas vallas 1. klassi astujad ei saa sarnast ranisatoetust. Samas ei saabu kunagi täielikku sarnasust kõikides piirkondades, sest väga palju sõltub ikka igast inimesest, külast või kogukonnast endast. Selles piirkonnas, kus tunnetatakse, et elukorralduse kvaliteet sõltub olulisel määral ka enda tegevusest, lähebki suure tõenäosusega paremini. Korraldatakse külapäevi, hoitakse ja

väärtustatakse piirkonna ajaloo pärandit, hoolitsetakse üldise heakorra eest ja paljud muud tegevused. Kõrvalvatajale tundub, et asjad nagu juhtuksid iseenesest, kuid selle taga on tublid inimesed, kes oskavad ja suudavad kogukonnale lisaväärtust luua. Kohalik omavalitsus saab olla küll toeks, kuid ilma nende tublide sädeinimesteta tegelikku tulemust ei sünniks.

Haldusreformiga kaasnevad „leiutised“ ei puuduta ainult kohaliku omavalitsuse tasandit ning muutused on seotud lähitulevikus ka maavalitsustega. Septembrikuu vallavolikogu istungil tuleb arutlusele eelnõu, milles tuleb võtta seisukoht meie elanike jaoks ülimalt tähtsa teenuse: maakonna ühistranspordikorralduse tuleviku ja edasise tegevuskava suhtes. Seni korraldas seda teenust maavalitsus. Kuid kuna maavalitsused on alates 1. jaanuarist 2018 muutumas selleks korra ajaloos, siis tuleb maakonna omavalitsustel kokku leppida, mis saab edasi. Alternatiive on meil vähemalt neli: luua Lääne-Viru ühistranspordikeskus (ÜTK), luua Virumaa ÜTK, ühineda juba mõne olemasolevaga (näiteks Järva, Harju ÜTK-d) või mitte midagi teha. Käesoleval hetkel on meie maakonna omavalitsusjuhid peamiselt meeletatud ühinema Harju ühistranspordikeskusega, mis tegutseb juba 2005. aastast ning korraldab ühistransporti Tallinnas ja Harjumaal. Ligi 12 aastaga on omandatud head kogemused ning kalendriaastate sõitjate arvud on üha kasvanud. Näiteks 2016. aastal kasutasid elanikud Harju ÜTK korraldatud teenust üle 3,15 miljoni korra. Lääne-Viru liitumise puhul tuleb suurendada Harju ÜTK personali ehk võtta tööle meie maakonna liinilistik, kes siis peab haldama kõiki sõlmpunkte.

Lisaks ühistranspordile läheb omavalitsuste tihedat koostööd edaspidi veelgi rohkem vaja. Koostöös täidetavate ülesannete hulka lisandub maakonna arengu planeerimine, kultuuri, rahvatervise ja turvalisuse eest vastutamine. Neid ülesandeid on võimalik täita läbi maakondliku omavalitsusliidu, kelle ees seisab tõesti „mäetäis“ uusi ülesandeid.

Kui eelmisel kuul oli põhjust rääkida Elektrilevi suurest investeringust

Gümnaasiumi ja õppekeskuse direktor Marje Eelmaa võttis teadmistepäeval vallavanem Indrek Kesküältä vastu Wiedemanni fondi halduskogu poolt Väike-Maarjale kingitud Vive Tolli graafilise lehe "Mäetäis mõtteid".

Foto: Ly Ipsberg

alajaamadesse, siis nüüd on põhjust tuua välja, et Adven Eesti AS on võtnud plaani investeerida Väike-Maarja aleviku kaugküttesüsteemi ligikaudu miljon eurot, mis aitab kaasa stabiilsema keskkütte hinna kujunemisele.

Uue Konsumi kauplusega rajamisega on Järva Tarbijate Ühistu alustanud tööstluste potentsiaalsete töötajatega. Väike-Maarja Tervisekeskuse küttesüsteemi rajamisega on alustatud

ning järgmisena planeerib ehitaja osalised lammustööd ette võtta. Kahjuks algavad keskväljaku ehitustööd veidi hiljem kui planeeritud, samas on lepingu tähtajaks 2018. a juuli ning see ei ole muutunud.

Vihmamärjast vabu sügisvärve!

Indrek Kesküla

Vallavalitsuse materjalid (16.08, 23.08, 30.08, 06.09 vallavalitsuse istungid)

Maaküsimused

- Moodustati Varangu külas Ääsi katastriüksuse jagamise tulemusena uued katastriüksused järgmiselt: 14001 m² suurune Ääsi katastriüksus sihtotstarbega elamumaa ja 23,05 ha suurune Lõõtsa katastriüksus sihtotstarbega maatulundusmaa.
- Moodustati Triigi külas Kulno katastriüksuse jagamise tulemusena uued katastriüksused järgmiselt: 5929 m² suurune Kulno katastriüksus sihtotstarbega elamumaa, 41 514 m² suurune Kulno põld katastriüksus sihtotstarbega maatulundusmaa ja 1009 m² suurune Avispea – Karutiigi tee katastriüksus sihtotstarbega transpordimaa.
- Moodustati Avispea külas Tikaldi katastriüksuse jagamise tulemusena uued katastriüksused järgmiselt: 8795 m² suurune Tedre katastriüksus sihtotstarbega elamumaa, 6,26 ha suurune Tikaldi põld katastriüksus sihtotstarbega maatulundusmaa, 7,15 ha suurune Villemi katastriüksus sihtotstarbega maatulundusmaa ja 894 m² suurune Saage – Teppo tee katastriüksus sihtotstarbega transpordimaa.
- Kinnitati Rastla külas asuva Oblika katastriüksuse maa maksustamishind.
- Nõustuti Eipri külas (0,51 ha suurune Triigi metsakond 228 katastriüksus) ja

Imukvere külas (0,74 ha suurune Kärulmukvere tee katastriüksus) asuvate maaüksuste riigi omandisse jätmisega, määrati moodustatavate katastriüksuste sihtotstarbed ja koha-aadressid.

Ehitusload

- Väljastati ehitusluba Balti Puurkaev OÜ-le puurkaevu rajamiseks Määri külla Lilleoru kinnistule.
- Väljastati ehitusluba Balti Puurkaev OÜ-le puurkaevu rajamiseks Avanduse külla Kopli kinnistule.
- Väljastati ehitusluba vallavalitsusele hoone laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks Väike-Maarja alevikus Pikk tn 8.

Hanked

- Kuulutati välja lihtmenetlusega hange „Väike-Maarja valla investeerimislaen 2017“, kinnitati hankedokumendid ja moodustati hanke läbiviimise komisjon.
- Kinnitati Väike-Maarja aleviku tänavavalgustussüsteemi rekonstrueerimise omanikujärelevalve teostamiseks edukaks pakkujaks Pikk Silm OÜ.
- Kinnitati riigihanke „Väike-Maarja aleviku tänavavalgustussüsteemi rekonstrueerimine“ edukaks pakkujaks ProSystem OÜ.

Pakkumuste tulemuste kinnitamine

- Kinnitati Müüriku külas Käro korterelamu lammutamise edukaks pakkumuseks OÜ Terasteenused pakkumus.

Sotsiaaltoetused

- Nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse maksimisega valla eelarve vahenditest kahekümne neljale taotlejale kokku summas 3416,70
- Ei nõustunud sotsiaaltoetuse eraldamisega viiele taotlejale.

Hoolekandetasutusse hooldamisele suunamine

- Suunati kaks isikut hooldusele Väike-Maarja hooldekodusse.

Sotsiaaltranspordi teenustasude kehtestamine

- Kehtestati veokorraldustasu suuruseks 3,60 eurot ühe täitmisele pööratud tellimuse kohta.
- Kehtestati veoteenuse tasu suuruseks: sõiduautoga 1,26 eurot ühe kilomeetri kohta, kanderamiga sõidukiga või ratastoolibussiga 1,86 eurot ühe kilomeetri kohta.
- Kehtestati sotsiaaltransporditeenuse omaosalustasu vallavalitsuse volitatud sotsiaaltöötaja korraldusel kuni

10% ja muudel juhtudel 100%.

Korteri üürile andmine

- Otsustati anda üürile kaks vallale kuuluvat korterit: Väike-Maarja alevikus ja Triigi külas.

Eluruumi sotsiaalkorteriiks tunnistamine

- Kinnitati sotsiaalkorteriiks eluruum Simuna alevikus Pargi tn 5-8.

Hajaasustuse programmi 2016 projekti aruande heakskiitmine

- Kiideti heaks Orguse külas Kuvera kinnistule veesüsteemi rajamise projekti aruanne ning kinnitati projekti kogumaksumuseks 3762 eurot, millest 2100,10 eurot on toetus ja 1661,90 eurot projekti omafinantseering.
- Kiideti heaks Koonu külas Marguse kinnistule veesüsteemi rajamise projekti aruanne ning kinnitati projekti kogumaksumuseks 3210 eurot, millest 1940,10 eurot on toetus ja 1269,90 eu-

rot projekti omafinantseering.

Huvihariduse ja huvitegevuse kava kinnitamine

- Kinnitati Väike-Maarja valla huvihariduse ja huvitegevuse kava, mis annab ülevaate huvitegevusest vallas, selle tugevustest ja arenguvajadustest ning esitab kava kitsaskohtade lahendamiseks.

Valla infolehe valimiste erinumbri hinnakirja kinnitamine

- Otsustati anda välja Väike-Maarja Valla Infolehe valimiste erinumber ning võimaldada kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel registreerunud erakondadele, valimisliitudele ja üksik-kandidaatidele valimiskampaaniaks lehepinda kuni 2 A3 formaadis lehekülge järgmiselt: ½ A3 formaadis lehekülge maksumusega 50 eurot, 1 A3 formaadis lehekülge maksumusega 100 eurot, 2 A3 formaadis lehekülge maksumusega 200 eurot.

Elanike arv Väike-Maarja vallas 2017. aastal

1. augustil – 4435

Augustikuus oli saabunud 35 ja lahkunuid 17.

31. augustil – 4453

Volikogu materjalid

Kokkuvõte 31. augusti vallavolikogu istungil arutatust

Istungil osales 15 volikogu liiget. Puudusid: Ermo Lood, Jüri Elmend, Allan Alt ja Ott Läänemets.

Väike-Maarja valla arengukava ja eelarvestrateegia 2018-2021 kinnitamine, 2. lugemine

Ette kandis vallavanem Indrek Kesküla.

Otsustati kinnitada Väike-Maarja valla arengukava ja eelarvestrateegia

2018-2021.

Info:

- Volikogu esimees **Ene Preem** andis ülevaate volikogu töökorraldusest septembrikuus. Komisjonide nädal – 11.-15. september, koosseisu viimane volikogu istung toimub Kiltsi mõisas 28. septembril.

- Vallavanem **Indrek Kesküla** andis ülevaate maavalitsuse ülesannete delegeerimisest omavalitsustele alates 01.01.2018.

Ülevaade vallavolikogu liikmete volikogu tööst osavõtu kohta perioodil 2013-2017

Väike-Maarja Vallavolikogu on 19-liikmeline. Volikogu juurde on moodustatud viis alalist ja üks ajutine komisjon.

Seisuga 15.09.2017 on toimunud 39 volikogu istungit.

Vallavolikogu kõige suurem puuduja on olnud Aare Kalsoni asendusliikmena volikogusse tulnud Jüri Elmend, kes perioodil 04.11.2013-31.08.2017 osales 21 istungil ja puudus 17 istungilt. Väike-Maarja valla põhimääruse järgi peavad volikogu liikmed, kes ei saa istungist osa võtta, sellest volikogu esimeest teavitama. Jüri Elmend põhimääruses sätestatud volikogu liikme kohustust täitnud ei ole ja kõik tema puudumised on olnud põhjuseta. Jüri Elmendi asendusliige volikogus on Arvi Rotka.

Indrek Kesküla lahkus volikogust seoses vallavanemaks valimisega ja Siret Kotka seoses Riigikogu liikmeks asumisega. Avalduse alusel peatasid oma volikogu liikme volitused Aare Kalson, Jaanus Kull ja Indrek Mägi. Aare Kalsoni volikogu liikme volitused lõppesid 30.12.2013 seoses püsiva elukoha muutumisega.

Vastavalt vallavolikogu ja vallavalitsuse hüvitiste ja tasude määramise ning maksmise korrale makstakse volikogu liikmele tasu 30 eurot volikogu istungist osavõtu eest. Volikogu liikme tasust loobusid Mall Lepiksoo ja Ott

Läänemets.

Ene Preem
volikogu esimees

Volikogu liige	Osaletud kordi	Puudutud kordi
1. Allan Alt	27	12
2. Ants Einsalu	35	4
3. Jüri Elmend*	21	17
4. Väino Haiba	32	7
5. Luule Horeb	36	3
6. Hans Kruusamägi	27	12
7. Ermo Lood*	21	12
8. Anu Loorits*	25	5
9. Ott Läänemets*	14	4
10. Luule Matrov	37	2
11. Teet Paju	30	9
12. Avo Part	35	4
13. Ene Preem	39	0
14. Mart Pruul	33	6
15. Tarmo Rebane	35	4
16. Reet Reimann	36	3
17. Ants Rikberg*	17	4
18. Siret Stoltzen	39	0
19. Vallo Taar*	2	0

* asendusliige

Volikogus toimunud muudatused	Osaletud kordi	Puudutud kordi
1. Mall Lepiksoo (asendusliige Vallo Taar alates 05.07.2017)	28	9
2. Jaanus Kull (asendusliige Ants Rikberg alates 16.10.2015)	15	6
3. Raili Sirgmetts (asendusliige Ott Läänemets alates 05.11.2015)	12	6
4. Siret Kotka (asendusliige Anu Loorits alates 03.07.2014)	8	1
5. Indrek Mägi (asendusliige Ermo Lood alates 20.03.2014)	2	4
6. Arvi Rotka (osales ühel volikogu istungil Jüri Elmendi asendusliikmena)	1	0
7. Indrek Kesküla (asendusliige Indrek Mägi alates 15.11.2013)	1	0
8. Aare Kalson (asendusliige Jüri Elmend alates 28.10.2013)	0	0

Erametsakonsulent Aadu Raudla vastuvõtuajad Väike-Maarjas

Erametsakonsulent Aadu Raudla võtab metsaomanikke vastu Väike-Maarja vallamaja teisel korrusel (maanõuniku kabinetis) **üle nädala neljapäeviti kell 9-12.**

Vastuvõtupäevad:
5. ja 19. oktoober;
2.,16. ja 30. november;
14. detsember

Oodatud on kõik metsaomanikud metsandust puudutavate probleemidega (metsa uuendamine, hooldamine, raied, erametsaomanikele makstavad toetused). Erametsaomanike nõustamine on riigi poolt toetatav.

Tel 524 8963, e-post: aadu.raudla@gmail.com
Telefoni ja meili teel võib pöörduda teile sobival ajal.

Väike-Maarja kaugküttesse investeeritakse ligi miljon eurot

Energiaettevõtte Adven koos Keskkonnainvesteeringute Keskusega investeerib Väike-Maarja aleviku uue katlamaja ehitusse 580 000 eurot, millele lisandub soojustorustike projekteerimise ja ehitamise maksumus. 2018. aasta kolmandas kvartalis valmivate ehitustööde hinnanguline maksumus on 900 000 eurot, millele lisandub käibemaks.

Keskkonnasõbraliku ja efektiivse puiduhakke katlamaja ehitustööd algasid septembrikuu alguses. Esmalt asuti ümber ehitama olemasolevaid küttesüsteeme, et uue katlamaja ehitustöid saaks jätkata kogu algava kütteperioodi vältel. Samuti on alustatud kokku ligi 800 meetri pikkuse uue soojustorustiku projekteerimisega, mille ehitustööde algus on planeeritud järgmisse aastasse.

“Energiaettevõteteid vaadatakse ikka kahtlustavalt kui investeeringutest juttu teeme, kuid pikaajaliselt on kasulikum leida tarbijatele kõige soodsam viis toasooja pakkumiseks,” selgitas Adven Eesti investeeringute ja arenduse valdkonna juht Priit Tiit, kelle sõnul tähendab suur investeering hoopis korralikku hinnalangust.“ Tänu heale koostööle vallavalitsusega loodame juba järgmisel sügisel käivituva katlamajaga tarbijatele tänasest veel soodsamat soojust pakkuda.”

Väike-Maarjasse ehitatavas uues

katlas on võimalik põletada puiduhaket ja erinevaid puidutööstuse jääke, aga ka tükiturvast, mis tagab aleviku kortermajadele ja ettevõtetele pikaajalise hinnastabiilsuse. Erinevalt tänasest gaasikatlast, mis jääb alles talviste tipukoormuste katmiseks, ei maksustata puitu aktsiisiga ja puitkütuste hinnad on stabiilsemad.

“Kaks aastat tagasi suutis Adven kaugkütte hinda langetada kuuendiku võrra. Leian, et uued investeeringud ja kohaliku küttematerjali kasutamine on olulisel paljudele elanikele ja ettevõtjatele. Mõistlik keskkütte hind aitab peredel kütteperioodil lihtsamalt pere-eelarvet tasakaalustada, aga ka vallavalitsus ise on hinnatundlik soojatarbija,” tunnustas Väike-Maarja vallavanem Indrek Kesküla Adveni investeerimisplaane ja võetavaid ärisriske kommenteerides.

Uue katlamaja ehitustöid teostavad riigihanke võitjad Rapla Metall OÜ ja AS Tamult, kes lõpetavad ehitustööd

Katlamaja ümberehitustööd on käima läinud. Foto: Kaarel Moisa

vastavalt lepingule 2018. aasta kevadel. Adven on üks Eesti suurimaid soojuse tootjaid, mis tegutseb kaheksateistkümnnes kaugküttepiirkonnas üle Eesti. Ettevõtte pakub energialahendusi tööstus- ja teenindussektoris, varustab soojusega era- ja ärikliente ning tegeleb maagaasi jaotamise ja müügiga. Ettevõttes töötab 75 inimest.

Kaarel Kutti
Adven Eesti infojuht

Järgmise kahe aasta Pandivere päevadega seotud sündmuste läbivaks teemaks on ajaloopärand ja selle mõju kogukonnale

Väike-Maarja Vallavalitsus, MTÜ Meie Kiltsi, MTÜ Avispea ja MTÜ Nelikand viivad perioodil augustist 2017 kuni septembrini 2019 ellu ühisprojekti „Juurtega kodupaik“, mille raames korraldatakse 31. ja 32. Pandivere päev ning toimub mitmeid teemaga seotud ettevõtmisi.

22. augustil 2017 toimus Väike-Maarja vallamajas ühisprojekti tegevusi sisse juhataav infopäev projekti partneritele. Meie Kiltsi vedamisel plaanitakse 2018. aastal koostada näitus raudteeäärse Kiltsi aleviku kujunemis- ja ajaloost, mida soovitakse avada 31. Pandivere päeva eel Kiltsi rahvamajas. 2019. aasta kevadel on kavas MTÜ Nelikand vedamisel koostada näitus nelja küla – Võivere, Kurtna, Nadalama ja Kärsa – aja-, haridus- ja kultuuri loost, mis plaanitakse avada 32. Pandivere päeva eel. MTÜ Avispea kavandab samuti 2019. aastal 32. Pandivere päeva eel välja anda raamatu 800-aastase ajalooa Avispea küla inimeste ja perekondade lugudest.

Ühisprojekti eesmärkideks on läbi

ühistegevuse ja koostöö tugevdada paikkonna ühtset identiteeti, jäädvustada kogutud ajaloopärandit ja teadvustada selle mõju olulisust kogukonnale, tutvustada laiemale avalikkusele rikka kultuurilooa piirkonna ajalugu ja rikastada sellega kohalikku elukeskkonda, suurendada külakogukondade aktiivsust ning tugevdada paikkonna kodanikeühenduste ja vallavalitsuse omavahelist koostööd.

Ühisprojekti tegevuste elluviimist toetatakse LEADER-meetmest „Kultuuriküllane Pandivere“, mille eesmärk on väärtustada Pandivere koostööpiirkonna kultuuri ja tugevdada ühist identiteeti. Info PAIK piirkonna ühisprojektide kohta on kättesaadav PAIK kodulehel (vt <http://www.pandivere.eu/?p=1314>). Väike-Maarja vallast osalevad piirkonna ühisprojektides ka Võivere Tuuleveski, Väike-Maarja Muuseumisõprade Selts, Väike-Maarja Põllumeeste Selts, Väike-Maarja Pasunakoor, Tantsuselts Tarapita, Simuna Naisteklubi, Väike-Maarja Valla Rahvaspordiklubi, Väike-Maarja Muusika-

sõprade Selts ning Kotli Maja. Omavalitsuse territooriumil tegutsevatel MTÜ-del soovitame teha aktiivset koostööd ideede leidmiseks, mida saaks teostada ühiselt koos teiste kogukondade esindajatega ning mis võivad anda täiendavat sünergiaat suuremale piirkonnale ja oma liikmetele. Olgu selleks ajurünnakute korraldamine, ajaloopärandi säilitamine või erinevate sündmuste tähistamine – kui seda tehakse koostöös ning ideedel on siduvad eesmärgid ja leitakse sobivad partnerid, siis soovitame taotleda ühistegevustele kaasrahastust LEADER-meetme „Kultuuriküllane Pandivere“ abil. Täiendavat infot jagavad ja vajadusel aitavad projektideid selgema mõelda nii valla arendusnõunik kui MTÜ PAIK töötajad.

Katrin Selbak
arendusnõunik

LEADER-programmi projektitaotluste info

Mittetulundusühing PAIK (Laekvere, Rakke, Väike-Maarja ja Tamsalu vald) võtab vastu projektitaotlusi lähtudes Maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrusest nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ ja „, Pandivere koostööpiirkonna arengustrateegiast 2014-2020“ ning 2017. a rakenduskavast.

Infopäevad toimuvad
4.09 – Laekvere vallamajas
11.09 – Väike-Maarja vallamajas
18.09 – Rakke vallamajas
25.09 – Tamsalu vallamajas
13.10 – Muugas
Kõikidel infopäevadel toimub kell 9-14 projektitaotlejate nõustamine ja kell 14-16 infoseminar.
Soovitame eelregistreeruda: e-post paik@pandivere.eu või www.pandivere.eu
Taotluste esitamine toimub e-prias.
Täiendav informatsioon tel 5308 8077 ja 322 8449 ning www.pandivere.eu

Meetme nr	Strateegia meetme nimetus	Kavandatav eelarve	Projektitoetuse taotluste vastuvõtuaeg	Projektitoetuste hindamise aeg
1.1	Tärvav Pandivere	67 000	16.-19. oktoober	1. november
1.2	Kasvav Pandivere	150 000	6.-9. november	19. november
1.4	Puhas Pandivere	43 000	3.-6. oktoober	15. oktoober
2.1	Kodupaik Pandivere	150 000	20.-23. november	11. detsember

2017. ehitusaasta vallas

Triigi küla kaugkütte soojusvõrgu rekonstrueerimine

Projekteerimis- ja ehitustöid teostas osaühing 3D Infra, kelle koostada oli projektidokumentatsioon ja selle põhjal uute soojatorustike paigaldamine. Välja vahetati kogu küla soojusvõrgu

rajatakse hulgaliselt jalakäijatele mõeldud alasid, uueneb liikluskorraldus ja muudetakse kõrghaljastus vastavalt OÜ Kivisilla tööprojektile. Keskväljak ja puhkeala saavad ka uued valgustuslahendused.

Ehitaja peab töö üle andma järg-

Multifunktsionaalse pallimänguväljaku ehitustööd Simunas.

torustik, mis hõlmas kõiki kortermaju, spordihoonet ja raamatukogu, ning konteinerkatlamajast väljuv torustik kuni liitumiseni hoonete soojasõlmedega.

mise aasta 8. juuliks. Töövõtulepingu summa on 1 599 356 eurot, millest EAS-i PKT-meetme toetus on 935 700 eurot. Objektil teostab omanikujärelevalvet (maksumus 20 772 eurot) OÜ

Sotsiaalelamu Väike-Maarjas Aasa tn 2 sai paremasse seisu.

Tööd valmisid augusti alguseks. Kogumaksumuseks kujunes 112 717 eurot, millest KIK-i toetus oli 50 %. Omanikujärelevalvet (maksumus 2700 eurot) teostas objektil OÜ Doran.

Väike-Maarja keskosa avaliku ruumi väljaehitamine

Ehitushanke võitis ja ehitustegevu-

Sweco EST.

Väike-Maarja, Pikk tn 8 hoone rekonstrueerimine esmatasandi tervisekeskuseks Ehitushanke tulemusena alustas hoone rekonstrueerimistöödega AS Eviko. Tööde käigus paigaldatakse hoonele maaküttesüsteem, soojustagastusega ventilatsioonisüsteem,

Tervisekeskuse ehitustööd algasid aukude puurimisega maaküttesüsteemi jaoks.

sega alustab 25. septembril Lemminkäinen Eesti AS. Ehitustööde käigus uueneb Väike-Maarja keskväljak, kuhu on ette nähtud püstitada istumisalaga puhkerajatis, kus on ka tualetid ja rataparkla. Keskväljakule on planeeritud

kasutatakse päikeseenergiat hoone tarbeks ning rajatakse kõik muud vajalikud süsteemid hoone nõuetekohasuse tagamiseks. Hoones saab olema kasulikku pinda 616 m² ning seal saavad ruumid kolm perearsti õdedega, ham-

Triigi küla kaugkütte soojusvõrgu rekonstrueerimine. Foto: 4 x Villo Määrsepp

ka Georg Lurichi monument, millest antud projektiga lahendatakse monumendi vundament. Keskväljaku planeering näeb ette autode parkimise vallamaja taha paigutatud parklatesse. Uueneb ka tiikide ala, kus rekonstrueeritakse lagunevad tiikide betoonääred,

baravi kabinet, füsioteraapia kabinet, ämmaemand, koduõde, psühholoog, vajadusel asendusarst. Hoones saab olema lift, arhiiv, ventkamber, WC-d ja muud ruumid. Hoone väliskuju muutub ainult hoovipoosel küljel, kuhu on ette nähtud väike juurdeehitus, kus

asuvad trepp, soojasõlm ja garderoob.

Hoone peab valmima järgmise aastata 21. juuliks. Tervisekeskuse lepinguline maksumus on 1 113 960 eurot, millest 630 000 euroga toetab Rahandusministeerium. Ehitaja tegevuse üle teeb omanikujärelevalvet OÜ Pikk Silm (maksumus 11 040 eurot).

Simuna multifunktsionaalse palliväljaku ehitamine

Hanke tulemuste põhjal sai palliplatsi ehitusõiguse OÜ Kivipartner. Simuna palliväljak asub koolimaja territooriumil ning seal on võimalik mängida korvpalli, võrkpalli ja tennist. Sellel aastal paigaldati asfaltplats, korvi- ja võrgupostid ning tehti haljastus. Kui ilmastik lubab sel sügisel platsi värvida ja joonida, tehakse need tööd veel sellel aastal, kui ei, siis jäävad need tööd järgmise aasta kevade sooja perioodi.

Tööde maksumus on 44 787 eurot, finantseerimisel aitab kaasa PRIA LEADER-programm summas 20 000 eurot.

Simuna, Pikk 5 (turuplats) hoone lammutamine

Märtsis lammutas AS-i Antaares meeskond vana, kasutusest väljas olnud hoone Simuna elamupiirkonnas. Nüüd on endise hoone kohal muruplats.

Tööde maksumus 3000 eurot.

Simuna ja Väike-Maarja noortekeskuse ruumide remont

Töid teostas OÜ Lussu. Väike-Maarjas vahetati välja ruumi põrandakate, Simunas värviti seinu, lagesid, uksi, paigaldati põrandale laminaatkate ja veeti torustikke.

Tööd said valmis 1. augustiks, maksumus 2401 eurot.

Simuna rahvamaja akende vahetus

Simuna rahvamaja koolipoolsel küljel vahetati välja kaks trepikoja suurt akent ja kaks väiksemat akent. Töid teostas Mek Ehitusgrupp OÜ.

Tööd lõpetati 30. augustiks, maksumus 5191 eurot. Kulud kandis Rahandusministeerium.

Kiltsi Raamatukogu ruumi remont

OÜ Mek Ehitusgrupp renoveeris Kiltsi raamatukogu hoidlaruumi. Põrandale paigaldati laminaatkate, värviti lagi, ahi, seinaosad ja kaeti seinad tapetidega.

Ehitaja andis ruumi raamatukogule üle 15. augustil. Maksumus 2860 eurot.

Väike-Maarja, Aasa tn 2 sotsiaalelamu soojustamine

OÜ Lussu lammutas veebruarikuus hoone varisemisohtliku otsaseina ning ehitas soojustatud puitseina tagasi. Samuti paigaldati korterelamule puudu olnud vihmavesüsteem.

Tööde maksumus 5322 eurot.

Väike-Maarja valla teede ja tänavate rekonstrueerimine I

Riigihanke kaudu leidis vald selleastase teede-tänavate asfalteerimistööde teostaja, kelleks osutus OÜ Altos Teed. Juulis-augustis teostati asfaltkatete paigaldusega seonduvaid töid järgmistes lõikudes: Väike-Maarja lasteaias; Triigi külas Mõisa alleel; Kilt-si aleviku bussipeatuse parklas; Simuna spordihoone jooksurajal ning rekonstrueeriti lõik Pandivere – Eipri teel.

Asfalteerimistööde maksumus kokku 96 000 eurot.

Väike-Maarja valla teede ja tänavate rekonstrueerimine II

Teede-tänavate pindamistööde hanke võitis AS Eesti Teed. Kahekordse pindamise alla said juulis järgmised tänavad: Väike-Maarja alevikus Koidu, Võidu, Kesk ja Rahu tänavad ning osa Tagaküla teest; Simuna alevikus Katsejaama tee ning Kiltsi alevikus Kalda tänav.

Pindamistööde maksumus kokku 50 972 eurot.

Villo Määrsepp

ehitusnõunik

Päästeamet: korstnaid tuleb puhastada vähemalt kord aastas

Päästeamet juhib tähelepanu, et korstnaid tuleb puhastada vähemalt üks kord aastas enne kütteaia algust.

Aastaringelt kasutuses olevad kütteseadmed tuleb puhastada kaks korda aastas.

Eramaja omanik võib oma maja korstnad ja kütteseadmed päästekomisjoni teel ise puhastada, mitmepereelamute omanikud peavad kutsuma aga korstnapühkija. Kutseline korstnapühkija tagab tehtud töö kvaliteedi ning annab kütteseadme puhastamise ja kontrolli kohta akti.

Tuleohutuse tagamiseks tuleb lisaks lõõride puhastamisele kogu küttesüsteem teraselt üle vaadata, et ahi ja korsten oleks pragudeta ning tahmaluugid tihedalt suletud.

Sündmuste kalender

25. septembril kel 18.00 valla meistrivõistlused mälumängus, I etapp Väike-Maarja muuseumis. Info: Jane Kool, tel 518 4071

30. septembril kell 10.00 Väike-Maarja spordihoone juubeliturniir võrkpallis. Info: Jane Kool, tel 518 4071

1. oktoobril kell 12.00 Väike-Maarja kirikus rahvusvahelise muusikapäeva orelipooltund. Orelil mängib Ago Tint.

1. oktoobril kell 15.00 Simuna rahvamajas rahvusvahelise muusikapäeva tähistamine. Indrek ja Paul Kristjan Kalda kontsert „Lihtsad lood“. Sooduspilet 3 eurot, tavapilet 5 eurot. Info: Auli Kadastik tel 5558 3566

2. oktoobril kell 12.00 rahvusvahelise muusikapäeva kontsert „Rütmikas võlu“ Väike-Maarja seltsimajas. Esinevad Tallinna Muusikakeskkooli õpilased Tanel Eiko Novikov (marimba) ja Siret Sui (flööt). Kontsert on tasuta. Info: Vallo Taar, tel 503 1910

2. oktoobril kell 19.00 ja kell 21.00 mängufilm „Minu näoga onu“ Väike-Maarja seltsimajas. Pilet 4 eurot, sooduspilet 3 eurot. Info: seltsimaja, tel 326 1837, 5302 4437

8. oktoobril klubi Härmalõng pidu Väike-Maarja seltsimajas. Pilet 3 eurot. Info: seltsimaja, tel 326 1837, 5302 4437

9. oktoobril kell 19.00 Väike-Maarja seltsimajas Sõmeru näitetrupi etendus “Kaasaegsed vodevillid” Viktor Liapini “Härrad, seltsimehed, tõprad ja daamid” ainetel. Pilet 5 eurot. Info: seltsimaja, tel 326 1837, 5302 4437

9. oktoobril kell 19.00 Vao küla ja Vao kogukonna MTÜ üldkoosolek. Kogunemine tornlinnuse juures. Info: Mihkel Mehiste, tel 5349 8640

17. oktoobril kell 18.00 valla meistrivõistlused koroonas, I etapp Triigi spordihoones. Info: Aule Rebane, tel 5666 0404

21. oktoobril kell 16.00 rahvatantsurühma Maarjakelluke 35. aastapäeva ja Aino Lukmani juubeli kontsert-pidu Väike-Maarja seltsimajas. Info: seltsimaja, tel 326 1837, 5302 4437

28. oktoobril kell 13.00 Simuna-päeva tähistamine keskpäevakohvikus Simuna rahvamajas. Info: Mary Tammet, tel 514 3011, Auli Kadastik, tel

5558 3566

28 oktoobril kell 19.00 Väike-Maarja seltsimajas teatri-, filmi- ja telenäitleja Andrus Vaariku uus monolavastus “Elu on parim meelelahutus”. Pilet 14 eurot, sooduspilet 12 eurot. Info: seltsimaja, tel 326 1837, 5302 4437

30. oktoobril kel 18.00 valla meistrivõistlused mälumängus, II etapp Väike-Maarja muuseumis. Info: Jane Kool, tel 518 4071

5. novembril kell 12.00 toimub Ebavere tervisespordikeskuses 15. Reinpauli sügisjooks - maastikujooks Reinpaul OÜ auhindadele. Info: Ants Einsalu, tel 529 4245

5. novembril kell 13.00 klubi Härmalõng pidu. Esineb Boris Lehtlaan. Info: seltsimaja, tel 326 1837, 5302 4437

7. novembril kell 18.00 valla meistrivõistlused lauatenнисes, I etapp Triigi spordihoones. Info: Tarmo Rebane, tel 506 2039

15. novembril alates kell 10.00 Hindpere Optika silmade kontroll ja prillide müük Väike-Maarja hooldekodus. Silmade kontroll 15 eurot, prillilostjale tasuta. Info ja registreerimine: tel 5656 4959; 5016 825

21. novembril kell 18.00 valla meistrivõistlused koroonas, II etapp Triigi spordihoones. Info: Aule Rebane, tel 5666 0404

22. novembril kell 18.00 valla meistrivõistlused sulgpallis, I etapp Väike-Maarja spordihoones. Info: Indrek Kesküla, tel 510 7460

27. novembril kell 18.00 valla meistrivõistlused mälumängus, III etapp Väike-Maarja muuseumis. Info: Jane Kool, tel 518 4071

30. novembrist kuni 3. detsembrini toimub IX Väike-Maarja Muusikafestival. Info: Marju Metsman, tel 526 3831

18. detsembril kell 18.30 valla meistrivõistlused laskmises, I etapp, lamades laskmine õppekeskuse laskestiirus. Info: Jaanus Raidlo, tel 527 3846

25. detsembril kell 12.00 igamehe ja -naise jõulu mitmevõistlus Väike-Maarja spordihoones. Info: Jane Kool, tel 518 4071

Kaunis kodu 2017 pildis ja sõnas

Perekond Jaanseni romantiline koduaed Eipri külas üllatas rohkete aiaelementide, avaruse ja lillemuruga. Pügatud muru ja lilled algasid juba maantee äärest ning vahvalt on sobitatud aeda lilled, kivid, metallist kaunistused ning mitmed vanaaja tarbeesemed.

Kerli Võrno ja Are Ilvese hubane ja korras koduaed Väike-Maarja alevikus. Pere on võtnud südameasjaks niita ja korras hoida enda kinnistust väljaspool olevad murualad. Aeda kaunistavad suur kiviktaimla ja iiristega ümbritsetud veesilm.

Perekond Vahemetsa väga korras, maastikule oskuslikult sobitatud ja kauni aiakujundusega koduaed Kännukülas. Aeda ilmestavad liigirohked, piinlikult puhtad lillepeenrad koos hooldatud muru, puude ja marjapöösastega. Aed on usina pererahva kätetööna muutunud tõeliseks pärliks.

Lilian Rikkeni kaasaegne, arenev ja liigirikas koduaed Väike-Maarja alevikus. Mõne aastaga tehtud töö nii maja kui aiaga on märkimisväärne. Aias on oskuslikult ära kasutatud põllukivid ning aeda kaunistab umbrohuvara muru.

Perekond Ellami arenev ja hooldatud koduaed Raekülas. Noore pere koduaed, kus on nii ilu- kui ka köögiviljaaed ning lastele koht mängimiseks.

Aili Kepsi nostalgiline, vanaema koduaed Kännukülas, kus leidub omanäolisi ja huvitavaid aeda kaunistavaid üksikelemente.
Foto: 12 x Mary Tammet

Suur tulelõõm Kiltsis ...

...oli tänavuse Kiltsi ajalooapäeva peateemaks. Viimase saja aasta jooksul on Kiltsis toimunud hulga tulekahjusid ja mitmed ahervaremed meenutavad meile neid veel praegu-gi.

Võtsime jutuks kaks kõige suuremat, Kiltsi ja ümbruskonna elu enim mõjutanud suurpõlengut, tänaste aadressidega Jaama 10 ja Veski 1a.

Esimene toimus 1927. aasta südasuvel, mil 30. juuli keskhommikul süttis aurukatla korstnast lennanud tulesädemest nn Nikolajevi meierei piipakatus ja seejärel sama omaniku puidust saekaatrihoone. Aurukatla plahvatus paiskas sädemeid veelgi kaugemale ja peagi võtsid tuld palgi- ja pinnuhunnikud, lauavirnad ning lauavabriku kõrvahooned. Kiirelt levinud kahjutuli möllas vaat et kahehektarilisel maa-alal.

Kiltsilasilale tulid appi tuld tõrjuma pritsimehed Rakverest, Simunast, Rakkest, Pikeverest ja Väike-Maarjast. Tapa mehed tulid kahe veduriga, kummalgi järel vagun pritsiga. Teel võeti peale Tamsalu omad oma pritsiga. Koheselt anti endale aru, et sellist tulelõõma ei taltsuta ja asuti naabruses olevate hoonete kaitsele. Hädahoone olid kauplus, vaksalihoone, postkontor ja mitmed elumajad. Õhus lendlevatest sädemetest süttisid postkontori ja mõne muu hoone katus, kuid need jõuti kiiresti kustutada. Inimesed kandsid aegsasti asju majadest välja, et jääks midagigi alles, kui maja peaks tuleroaks langema.

Pärastlõunaks oli selge, et punane kikas enam läheduses olevaid hooned ei ohusta. Ta oli selleks ajaks ähvardavalt möllanud juba ligi kuus tundi. Tuletõrjevalve jäi siiski kohale kuni uue koiduni.

Meiereist jäid järele maakivist müürid, lauavabriku hoonest ainult tuhk ja sõed. Mõlema tööstuse seadmed, sealhulgas Eesti oludes unikaalne piima steriliseerimise seade, muutusid põlengus kasutuskõlbmatuks. Steriliseeritud pudelipiima oli tsaariajal Kiltsist rongiga isegi Peterburi veetud. Tuleroaks langesid veel hobusetall, 8 siga ja pea 2000 kg eksportvõid 40 tunniss.

Tulekahju tagajärjel jäid töötuks 30 kuni 40 inimest ja piimakokkuostjate suur osa lehmapidajaid Vao vallas ning kaugemalgi.

Kumbagi tootmist täielikult ei taastatud ja 1932. a lõpetas Nikolajev pankrotiga.

Teine kord möllas punane kukk Kiltsis 1939. aasta kesksuvel. Seekord sai tuli alguse öösel aktsiaseltsi Uus

Balti Metsatööstus katlamajast. Süttisid saeveski ja samale omanikule kuulunud moodne auruveski, milles jahvatati suurele kliendipiirkonnale kvaliteetselt jahu, kruupe, mannat ja püüli. Suudeti ära hoida tule levik puutööstuse hoonetele, kus toodeti ja ladustati eksportkaupa Inglismaale. Toodanguks olid jäätisepulgad, veeremängu kurikad, lihavasarak ja muud majapidamistarbed.

Algul asusid tulega võitlema Kilt-si omad tuletõrjujad. Jällegi olid tuleohus raudteejaam, suured metsamaterjali tagavarad, mitmed kauplused ja kaks korda rohkem elumaju kui eelmise suurpõlengu ajal, oli ju Kiltsi jõudnud tosina aasta jooksul jõudsasti kasvada ja muutunud oluliseks kohalikuks tööstuskeskuseks.

Abiväge jõudis kohale Väike-Maarjast, Rakverest, Järva-Jaani, Rakkest, Simunast, Vägevalt ja Vaimastverest. Tapa ja Tamsalu pritsimehed tulid sellelgi korral kustutustööde abirongiga. Lõpuks tõrjuti tuld tosina pritsi ja ligi 300 inimese jõul. Vett saadi Kiltsi jõest ja poolelise tunniga suudeti tule levikule piir panna. Kustutustööd soodustas tuulevaikne ilm. Tuli võttis jahu- ja saeveski puitosa, ühe loomapidamishoone ning kadunuks kuulutati paar kana ja kalkun.

Seekord oli majanduslik kahju Kiltsi rahvale kordades suurem. Ümbruskonna leivaküpsetajad pidid nüüd hakkama kaugemal veskil käima. Samaväärset jahvatust pakuti üsna kaugel maa taga, Simunas. Tööta jäi 135 inimest, pooled neist naised. Paljud töötutes olid pereinimesed, seega ähvardas leib kaduda enam kui 200 inimese laualt ehk ligi pool aleviku elanikest jäi näljapajukile. Tööstust leevendas asjaolu, et Uus Balti Metsatööstuse omanikud leidsid enam kui 40 mehele tööd ettevõtte teistes üksustes mujal Eestis.

Tootmise taastamisega alustati puidutööstuse poolel, et täita ekspordilepinguid. Täieliku taastamiseni siiski ei jõutud, enne jõudis muuta riigikord ja alata Teine maailmasõda.

Milline oleks olnud Kiltsi tulevik siis, kui neid laastavaid suurpõlenguid ei oleks olnud?

Kas Kiltsi oleks siis tänapäeval suur piima-, jahu- ja puutööstuskeskus? Kas Kiltsis peatuksid kiirrongid ja kergliiklustee viiks lennuväljani nagu see on Haapsalu Kiltsis? Kas Kiltsi oleks linn, mille kõrgeim punkt oleks Ebavere mägi? Mine sa tea.

Toonaseid ajalehti lehitses ja tegi väljakirjutusi

Madis Michelson

Kiltsis peeti ajalooapäeva

2. septembril koguneti Kiltsi ajalooapäevale. Päev oli jätkuks eelmise aasta septembrikuus toimunud suurejoone-

Rongkäik suundumas Väike-Maarja pasunakoori helide saatel Kiltsi rahvamaja poole.

lise sündmusele, millega tähistati 140 aasta möödumist Tapa-Tartu raudteelõigu valmimisest.

Tänavuse ajalooapäeva peateemaks

Kiltsi ajalooapäeva peakorraldaja Madis Michelson.

oli „Suur tulelõõm Kiltsis“. Ühtlasi tähistati sellega Kiltsi rahvamaja 80. aastapäeva, sest rahvamaja sai õigupoolest alguse 1937. aasta juunis nurgakivi saanud pritsimajast.

Päev algas uhke rongkäiguga suvel korraliku asfaltkatte saanud bussijaama platsilt rahvamaja juurde. Rongkäigu peas liikusid päevateemale kohaselt kaks Väike-Maarja päästekomando masinat, nende järel Väike-Maarja pasunakoor ja ajalooapäevale tulnud huvilised.

Kuulati Väike-Maarja pasunakoori ja KKM-i (Kiltsi Kobedad Mutid) kontseriti ning huvilised said päästemasinate juures tutvuda kaasaegse kustutustehnikaga, mida päästemeeskonna liikmed lahkesti demonstreerisid.

Kiltsi ajalugu põhjalikult uurinud Madis Michelson avas oma ettekandes saalitäiele kuulajaskonnale Kiltsi rahvamaja saamisloo – pritsimaja ehitamise ja arengu rahvamajaks ning rääkis ka kahest Kiltsi eelmisel sajandil laastanud ja Kiltsi elu oluliselt mõjutanud suurtulekahjust.

Lisaks Madise ettekandes kuuldule sai kaheksakümne aasta tagusest rahvamaja ehitamiseks valmistumisest ja hoonete nurgakivi panekust lähemalt lugeda saalis huvilistele tutvumiseks välja pandud Virumaa Teataja artiklitest.

1936. aasta 14. septembri Virumaa Teatajas on kirjas: „Rahvamaja püstitamise mõte Kiltsi liikus siinseis seltskondlikes ringes juba mõningaid aastaid. Kavatsuse teostamist takistas aga, nagu tavaliselt, vastavate rahareserve puudumine. Käesoleva aasta kevadel alustati kohaliku tuletõrjeühingu eestvõttel energilist rahakogumist korjanduslehtede abil, kusjuures erilist hoolt on näidanud üles Kiltsi raudteejaama einelauapidaja hr G. Loorents, kes oma korjanduslehega on suutnud koguda üle 100 000 sendi. Hr Loorentsi korjanduslehe kaudu on annetanud riigivanem K. Päts (500 krooni), peaministri asetäitja K. Eenpalu, sotsiaal- põllutöö-, majandus- ja teedeministrid, kindral J. Soots, Eesti pank presidendi kohustetäitjaga, Eesti maapank

presidendiga, ETK direktor Pitkaga, Viru maavalitsus esimehega ja palju teisi ühingu, seltse, riigi ja avaliku

elu nimekamaid tegelasi. Aineliselt on lubanud rahvamaja ehitamist toetada Rakke suurtööstur hr Kadak, kes annab ehitamisel vajaliku oleva lubja ja Kiltsis asuva Uus Balti Metsatööstuse peaaaktionäre hr Golubjev, kes on lubanud tarvismineva puumaterjali. Neil päevil saabus teedeministeeriumi poolt heakskiidetuna tagasi ka Kiltsi vabatahtliku tuletõrje ühingu seltsimaja plaan, mille valmistas Põllutöökoja ehitustalituse arhitekt J. Linnakivi. Esi- algse mulje järgi plaanist töötab maja kujuneda üheks nägusamaks ja otstarbekamaks maa-seltsimajaks.“ Plaani järgi oli hoones koht ka 34 m² suurusele pritsikuurile.

Hoonete pandi nurgakivi 1937. aasta juunis. Selle kohta saab lugeda **1937. aasta 30. juuni Virumaa Teatajast:** „Pühapäev kujunes pidupäevaks kogu Kiltsile, kuna Vao valla vabatahtliku tuletõrje ühingu Kiltsi kogule ehitatavale seltsimajale asetati nurgakivi. Ilusa ilma tõttu võtsid pidulikust sündmu-

Väike-Maarja päästekomando liikmed huvilistele päästetehnikat tutvustamas.

sest osa ümbruskonna inimesed suurel arvul. Päev algas kell 10.50 külastele vastuvõtuga Kiltsi jaamas, milleks tuletõrje Väike-Maarja divisjoni 2. kompanii rivistus ühes Rakke tuletõrjeorkest-

Esinevad Kiltsi laulu- ja tantsumemmed (KKM). Foto: 4 x Ilve Tobreluts

riga ja lippudega aukompaniiks. Rongi saabumisel võeti tervitusmarsi helidel vastu Eesti Vabariigi Tuletõrje Liidu esindaja Harjumaa brigaadi pealik V. Sork. Kell 14.00 oli tarvitajate ühisuse platsil paraad, mille võttis vastu koos teiste külastega V. Sork. Pärast paraadmarssi toimus jumalateenistus. Õnnistamistalitust pidasid Väike-Maar-

ja koguduse õpetaja V. Viks ja Tapa preester Verhoustinsth. Õnnistamistalitust kaunistasid ja vaheaegadel esitasid ettekandeid segakoor H. Talvi ja Rakke puhkpillide orkester E. Venigi juhatusel. Müüripandava akti esitas selle koostaja R. Umelas. Aktile kirjutasiid peale ettelugemist alla kohale kutsutud külalised ning seltside esindajad. Akti asetask maja müüri V. Sork.“

Oma ettekande teises pooles arutles Madis Michelson nimekujude Kiltsi ja Kilti teemal. Mõtiskleti Kiltsi nime saamisloo üle – kas Kiltsi mõisa lähedusse XIX sajandi lõpul ehitatud raudteejaama ümbrusesse kujunenud Kiltsi aleviku nimi tuleneb näiteks Kiltsi mõisa kunagiste omanike Gilsenite perekonna nimest, kelle valdusesse kuulus mõis 16. sajandil (sks Gilsenhof), või peaks nime tuletamise aluseks pidama hoopis teisi allikaid.

Madis tõi välja ka Kiltsi nime esinemise mujal Eestis.

Asulaid on kaks – **meie Kiltsi alevik ja Kiltsi küla** Haapsalu lähedal Ridala vallas, mida tuntakse ka kunagise lennuvälja järgi.

Bussipeatusi on kokku koguni kuus:

- **Kiltsi** (Kiltsi alevik, Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa);
- **Kiltsi** (Kiltsi küla, Ridala vald, Läänemaa);
- **Kiltsi** (Ontika küla, Kohtla vald, Ida-Virumaa);
- **Uue-Kiltsi** (Kiltsi küla, Ridala vald, Läänemaa);
- **Kiltsi tee** (Haapsalu)
- **Kiltsi tee** (Koidu küla, Tarvastu vald, Viljandimaa)
- On üks ja ainuke **Kiltsi mõis** (Liivaküla, Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa) ning neli Kiltsi nimega seotud talu:

- **Kiltsi** (Lubja küla, Viimsi vald –

tänapäeval seda talu küll enam ei ole, kuid Kiltsi on seal ühe katastriüksuse nimeks);

- **Kiltsi** (Nurste, Emmaste vald)
- **Kiltsimaa** (Käbiküla, Märjamaa

SÜGAV TÄNU

kõikidele abistajatele Väike-Maarjast, kes Kiltsi ajalooapäeva mee- leolu ja sisu loomisesse panustasid:

- pasunakoor – päästekompanii
- seltsimaja – muuseum
- raamatukogu – päästekolledž
- vallavalitsus – Georgi burgerikohvik

Rahulolevad kiltsilased

vald)

- **Kiltsimäe** (Mallavere, Raasiku vald);

Haapsalus on ühe tänava nimeks **Kiltsi tee**.

Madis esitas oma ettekande käigus publikule ka asjakohaseid küsimusi, millest ükski ei jäänud vastuseta. Vas- järgneb lk7

tajad said tänutäheks väikesed pääste-
teemalised meened.

Rahvamajas sai tutvuda Kiltsi aja-
lugu puudutatavate väljapanekutega ja
osaleda õnneloosis. Einelauda pidas
Georgi burgeripuhvet.

Unikaalseim ese väljapanekute
seas oli imekombel säilinud tõeline
ajalooürik – EV riigivanema K. Pätsi ja
teiste kõrgete riigitegelaste osalusega
pripsimaja korjandusleht. Selle on säi-

litanud kunagise Kiltsi tuletõrjeühingu
juhatusse kuulunud varahoidja N. Ing-
landi järeltulija Eha Stoltsen.

Kiltsi ajaloopäeva õnnestumise-
le aitasid päeva peakorraldaja Madis
Michelsoni kõrval kaasa paljud abili-
sed. Aitäh Madisele ja kõigile, kes oma
õla alla panid!

Ilve Tobreluts

Väike-Maarja naiskodukaitsjad kinkisid sügava puudega poisile selga toetava tooli

**Naiskodukaitse Väike-Maarja jaos-
konna naised keetsid vanaema-
de-aegsel meetodil tõrvaseepi, mille
müügiga kogusid vahendeid skolioosi
põdevale Erikule individuaalse
tooli soetamiseks.**

Rasvast, linaõlist, männitõrvast
ja seebikivist keedetud tõrvaseepide
müügist koguti heade inimeste abiga
kokku pea 700 eurot, mis kattis tooli
tellimiseks vajaliku 10% omaosaluse.
Istme valmistas Ortoosimeister OÜ.

Väike-Maarjas elava ja Porkuni koo-
lis õppiva 10-aastase Eriku selgroog
on deformeerunud ja selle süvenemist
pole võimalik takistada mingil muul
moel. „Erikule oli vaja sellist indivi-
duaalset tooli, mis toetaks tema istu-
misasendit – see takistab skolioosi
süvenemist,” selgitas Eriku ema Liis
Niinemets. „See ei ole lühiajaline abi-
vahend vaid pikaajaline, ja ta kasutab
seda igapäevaselt ka koolis, et ta saaks
seal rahulikult teha oma koolitükke,” li-
sas Eriku ema.

Puudega lapse ema sõnul pole ta
pojal võimalik pikaajaliselt iseseisvalt
istuda ja koordineeritult käsi liigutada.
„Kui asend on tooli abil fikseeritud, siis
saab ta oma käsi paremini sihhipäraselt
kasutada,” jutustas naine.

Seda, kui kaua Erik tooli kasuta-
da saab, ei osanud Niinemets ette
prognoosida. „Me ei tea, kui kiiresti ta
kasvab, aga kui ta kasvab sellest hetke-
seisust välja, siis saab seda tooli pikenda-
da,” rõõmustas Niinemets ning kiitis
Väike-Maarja jaoskonna hakkajaid naisi
abi ja ettevõtlikkuse eest.

Naiskodukaitse Väike-Maarja jaos-
konna esinaine Anneli Mikiveri sõnul
pole Erik tavaline koolipoiss vaid hoo-
pis üsna eriline. „Samas vajab ta iga-
päevaseks toimetulekuks mitmeid abi-
vahendid: ratastool, funktsionaalkäru
ja -tool, seisulaud, pesutool, ortoosid,
ortopeedilised jalanõud,” loetles Miki-
ver. „Eriku kasvades muutuvad ka tema
vajadused abivahendite järele ning mul
on hea meel, et meie naised tahavad
koos head teha,” lisas esinaine. „Loo-
mulikult tänan ma kõiki inimesi, kes
meilt tõrvaseepi on tellinud või ostnud.
Nähes Eriku silmis naeratust, tean, et
te kõik olete sellele kaasa aidanud.”

Jõuludeks on Väike-Maarja nais-
kodukaitsjatele saabunud tõrvaseebi
tellimused Eesti Joonisfilmilt ja Tallin-
filmilt. „Alustame uue laari seebi keet-

mist juba septembris,” rääkis Mikiver
innustunult tulevikuplaanidest. Samas
märkis ta ka, et kõige olulisem on Eriku
ja tema pere jaoks aeg, mida kahjuks
raha eest osta ei saa. „Kuna õpin sotsi-
saaltööd, siis olen pakkunud ennast ka
pereemale Eriku hoidmisel abiks. Suvel
Porkuni kool puhkab, aga laps vajab
ju 24/7 hoidmist ja toitmist,” selgitas
Mikiver. „Igal võimalikul juhul pingu-
tame oma jaoskonna naistega, et selle
pere olukorda kergendada ning teeme
seda suurima rõõmuga,” rõhutas Väike-
Maarja jaoskonna esinaine.

Kui Erik ja tema kaksikvend sündima
hakkasid, jäi abi kiirest haiglasest jõud-
misest hoolimata õigel ajal osutamata.
Paari tunni pärast tuli ilmale kaks vaik-
set vennakest, kes ei hinganud ja kelle
südamed enam ei löönud. Erik toodi
elule tagasi, vend jäigi ingliski.

Eriku esimesed elukuud möödusid
Tallinna lastehaigla intensiivravi osa-
konnas. Lapse seisund oli üliiraske: ta
ei hinganud, paljud organid ei funktsio-
neerinud, ta ei osanud neelata, kö-
hida, imeda. Arstid olid kindlad, et sün-
nitrauma tagajärjel on tekkinud raske
ajukahjustus. Prognoose ei sõandanud
teha keegi.

Eriku arst kirjutas tema haigusloos,
et pärast sündi kujunesid lapsel rasked
arenguhäired. Laps vajab palju igapäe-
vast abi ja järelevalvet. Neelamisras-
kuste tõttu tuleb kogu toit enne sööt-
mist peenestada. Eriku tuleb toita,
sest lapse käed ja jalad ei allu pereme-
he korraldustele. Peamine liikumisviis
on rullimine mööda põrandat. Õues
saab poiss käia vaid ratastooli või käru
abil. Hoolimata sellest, et Erik on väga
taibukas, laseb tema austitlik meel sel-
lel välja paista vaid siis, kui tal endal on
selleks soov või vajadus.

Erik on kõnetu, kuid mõistab üm-
britsevat ja temale öeldut. Vastata püüab
ta lihtsamate viibete või pearaputuste
toel. Eriku on välja kujunenud ka epi-
leptia, mis ei lase tal tavapärasel moel
uimuda ega sügavasse unne vajuda.

Igapäevaseks toimetulekuks vajab
ta mitmeid abivahendid: ratastool,
funktsionaalkäru ja -tool, seisulaud,
pesutool, ortoosid, ortopeedilised ja-
lanõud. Lapse kasvades muutuvad ka
vajadused abivahendite järele.

Kristel Kitsing

(vasakult) Naiskodukaitse Väike-Maarja jaoskonna esinaine Anneli Mikiver, Eriku ema Liis Niinemets ning naiskodukaitsja ja Porkuni kooli kasvataja Ellen Sepp Eriku tooli võimaluste üle arutlemas. Foto Kristel Kitsing

Elsa Kotli lugu vormistati näituseks

**Naiskodukaitse Väike-Maarja jaoskonna asutaja ja esinaine Elsa Kotli mälestus on jäädvustatud südamlük-
ku ja huvitavaid seiku hõlmavasse näitusesse. Kaemist väärt väljapanek on Väike-Maarja seltsimajas üleval
septembri lõpuni.**

Ajaloo- ja patriotismihõnguline näi-
tus on pühendatud Naiskodukaitse 90.
aastapäevale. Põhjaliku foto- ja teksti-
materjaliga tutvustab Naiskodukaitse
Väike-Maarja jaoskond oma jaoskonna
asutaja ja esinaine Elsa Kotli elulugu.

„Ülespandu on väga põnev. See fo-
tomaterjal ja organisatsiooni 90. sünni-
päev sobivad väga hästi kokku,” sõnas
Naiskodukaitse Väike-Maarja jaoskon-
na esinaine Anneli Mikiver, kelle sõnul
on näitusel näha tolleaegset elu-olu ja
Väike-Maarja hooneid, aga ka näiteks
Naiskodukaitse Väike-Maarja jaoskon-
na asutamise lugu.

Naiskodukaitse esinaine asetäitja
Ave Proosi sõnul on üks Naiskodukaits-
se mõistes väike jaoskond hakkama
saanud suure teoga. „See tegu on suur
just oma mõttelt ja sisult ning kannab
edasi meie ühte väärtust, milleks on
pärmuse hoidmine,” sõnas Proos. „Me
kogume ja talletame jõudumööda or-
ganisatsiooni ajalugu juba aastaid, aga
igapäevaste kiirete toimetuste kõrvalt
ei jõua paljud projektid ja head mõtted
kahjuks tervikliku teostuseni,” möö-
nas ta. „Väike-Maarja naised eesotsas
jaoskonna esinaine Anneli Mikiveriga
on aga vormistanud Elsa Kotli loo näi-
tuseks. Ja veelgi enam, see lugu elab
edasi Kotli majas. See on tegelikult kil-
luke suurest Naiskodukaitse organisat-

siooni loost, see on osake kõikide Eesti
naiste loost,” märkis Naiskodukaitse
esinaine asetäitja.

MTÜ Kotli Maja tulihingeline eest-
vedaja Kadri Kopso tänas MTÜ Kotli
Maja poolt kõiki Väike-Maarja jaoskon-
na naisi, kes on maja juures talgutöö-
del osalenud ja õhinal ühist eesmärki
aitavad täita. „Kogu südamest tänan
aga Annelit, kes puhus Naiskodukaitse
Väike-Maarja jaoskonnale uuesti hinge
sisse niisuguse tulisusega, et see leek,
millega naised praegu siin tegutsevad,
sütitab igaüht,” kiitis Kopso. „Naisko-
dukaitse ja Kotli maja koostöö on ku-
junenud nii suurepäraseks, et midagi
sellist ei ole mina varem kohanud. Kui
kellelgi vaim väsib, on kohe toetajad
kohal ja longu vajunud õis turgutatakse
kiirelt üles,” lisas ta. „Need naised on
hullud, ausalt. Heas mõttes,” ei väsi-
nud ta kiitmast.

Elsa Kotli eluloost pajatavate piltide
koopiad annetas Naiskodukaitse Väi-
ke-Maarja jaoskonnale näituse tarvis
tema lapselaps Anu Kotli. Näituse pa-
nid kokku Väike-Maarja naiskodukaits-
jad, saksakeelse materjali tõlkimisel oli
abiks ka Naiskodukaitse ajalookomis-
joni liige Virge Prank-Vijard.

Naiskodukaitse Väike-Maarja jaos-
kond oli Viru ringkonna üks esimesi
jaoskondi ja see asutati 13.12.1925,

asutajaid liikmeid oli 33.

Elsa Kotli astus Naiskodukaitse liik-
meks 13.12.1925, ta oli jaoskonna asu-
tajaliige ja valiti jaoskonna esimeseks
esinaiseks. Väike-Maarja jaoskonda
juhtis ta kuni 1927. aastani. Hiljem te-
gutse ta abiesinainena ja lihtliikmena
ning jaoskonna esinainena taas alates
15.01.1936.

Elsa Kotli on pälvinud Naiskodu-
kaitse teenetemärgi, Kaitseliidu Valge-
risti III klassi hoolsusmärgi ja teda on
tunnustatud Viru maleva märgiga 10
aastat teenistust.

Näitus avati pidulikult 6. septembril
Väike-Maarja seltsimajas ja tervitama
olid teiste seas tulnud ka Väike-Maarja
vallavanem Indrek Kesküla, Kaitseliidu
Viru maleva pealik kolonelleitnant Ma-
rek Laanisto, Naiskodukaitse esinaine
asetäitja Ave Proos, Naiskodukaitse
ajalookomisjoni liige Leane Morits,
Elsa Kotli lapselapsend Anu ja Malle
Kotli, MTÜ Kotli Maja eesvedaja Kadri
Kopso.

Kaemist väärt väljapanek on Väi-
ke-Maarja seltsimajas üleval septembri
lõpuni. Hiljem leiab see väärika koha
Kotli majas.

Kristel Kitsing

Kaemist väärt väljapanek on Väike-Maarja seltsimajas üleval septembri lõpuni.

Elsa Kotli lapselapsend Anu ja Malle Kotli Väike-Maarja naiskodukaitsjatega näituse avamisel.

Foto: 2 x Kristel Kitsing

Struve kaare ekspositsioon ootab mõtteid ja täiendusi

Kuidas rääkida kahesaja aasta tagusesse aega viivat lugu nii, et see oleks arusaadav ja põnev täna tegutsedale inimesele?

Sellele küsimusele otsitigi vastuseid

Matkalised Simunas Struve kaare Simuna-Võivere baasjoone alguspunkti juures...

selleaastasel Struve kaare matkal, mis juba seitsmendat aastat viis huvilised Struve kaare Simuna punktist Võivere punkti juurde.

Nii nagu loovagentuuri Pult esindaja Maaja Kuiv mõttetalgute algatuseks ütles, algab iga näituse koostamine lõpust ehk tuleb hästi selgeks mõelda see, millise emotsiooni ja teadmise küllaline näituselt lahkub.

Selleks, et ekspositsiooni teemal mõtteid mõlgutada ja välja selgitada need teemad, mis ennekõike köidavad ja uudishimu tekitavad, räägiti matkalistele lühidalt olulisemaid teemasid seoses Struve kaare mõõtmisega ja sellega seotud meie oma kodukohas 19. sajandil tegutsenud suurmeestest.

Teeme seda ka siin ja tuletame meelde või kinnistame mõned faktid seoses Struve kaare mõõtmisega.

- **Friedrich Georg Wilhelm Struve, kelle järgi on suur mõõtmistöö nime saanud, sündis 15. aprillil 1793 Altonas Hamburgi lähedal.** Tema pere moto oli *A teneris adsuere multum est*, eesti keeles „Lapsepõlvest peale peab paljuga harjuma“. Põhilised vaba aja veetmise vormid Struvede perekonnas olid kõndimine, võimlemisharjutused ja talvel uisutamine. Sama tähtis kui hea füüsiline vorm oli oluline ka vaimne pagas. Nii õpetas Wilhelmi isa klassikalisi keeli, teksti analüüsi ja praktiliste probleemide lahendamist, aga samuti ka arvuteooriat.

- **15-aastaselt pidi Wilhelm kodunt lahkuma**, sest teda oli värvatud Napoleoni armeesse. Kuid pärast kogunemiskohta jõudmist otsustas Wilhelm põgeneda. Vanemad otsustasid, et poiss peab lahkuma ja minema Tartusse, kus tema vanem vend Karl oli eradotsendiks. Noore mehe teekond Altonast Tartusse kestis 35 päeva.

- Tartusse jõudes ei olnud noore Wilhelmi majanduslik olukord kiita. **Nii asus ta tööle Sangaste krahvi Bergi peres koduõpetajana.** Bergide peres oli noormees heas kirjas ja teda koheldi kui võrset. Sealt saadud kõrgseeliskonnas käitumise kogemus oli Struvele tulevikus väga vajalik.

- **Struve kaare mõõtmise alguseks loetakse 1816, kui Tartu Ülikoolile anti ülesanne uue Liivimaa kaardi koostamiseks.** See töö anti Wilhelm Struvele. Liivimaa kaarti koostades oli Struve esimene, kes mõõtis Suure Munamäe kõrguse. Tema mõõdetud tulemus 324 m mõõdeti üle 1874. aastal ja saadi tulemuseks 318 m, mis on kasu-

tusel tänaseni.

- Liivimaa kaarti koostades jõudis Struve arusaamisele, et geodeesia on sama huvitav kui astronoomia ja matemaatika, mida ta ülikoolis lisaks filo-

keelsest sõnast *triangulum*, eesti keeles kolmnurk. Sellest samast sõnast on saanud endale ka nime kõigile tuntud kolmnurgakujuline löökpill triangel.

- Triangulatsiooni olemus seisneb

loogiale oli õppinud. **Tolle aja täppis-teadlane oligi niihästi matemaatik, astronoom kui ka geodeet.** Need teadusharud moodustasid matemaatikale toetuva ühtse terviku. Matemaatika arenes enamasti just astronoomia ja geodeesia praktilistest vajadustest läh-

selles, et maastikule märgitakse kolmnurkade võrk, kus mõõdetakse kõigi kolmnurkade sisenurgad ning vähemalt ühe kolmnurga üks külg ehk baasjoone pikkus. Saadud andmete põhjal arvutatakse siinusteoreemiga kõigi kolmnurkade küljepikkused.

... ja Võivere otspunkti tähistava klaaspüramiidi juures.

tuvalt.

- **Nii pöörduski 1820. aastal Wilhelm Struve Tartu Ülikooli rektori poole ning palus luba ja rahastust Liivimaa kaardi tarbeks mõõdetu pikendamiseks.** Soome lahes asuva Suursaareni, et asuda tööle küsimustega Maa kujust ja suurusest. 19. sajandi alguseks polnud sugugi ühest selgust selles, mis kujuga on Maa ja kui suur ta on.

- Tegelikult pidas Struve silmas palju auahnemat plaani. Ta soovis viia kaaremõõtmise kuni Põhja-Jäämereni. Rootsi ja Norra riikide valitsused (kuigi Norra oli 1813. aastast alates Rootsi kuninga võimu all, oli Norra suur autonoomia) nõustusid ühise kaaremõõtmisprojekti pärast seda kui Struve oli isiklikult kohtunud Rootsi kuninga Oskar I-ga 1844. aastal.

- **Struve kaare mõõtmiseks kasutati triangulatsiooni meetodit**, mis oligi 20. sajandi lõpuni ainus viis suurte maa-alade kaardistamiseks. Triangulatsiooni meetodit kasutas esimesena hollandlane Willebrord Snellius 1615. aastal. Eestis tegi esimese mõõtmise triangulatsiooni meetodit kasutades Simuna koguduse õpetaja Heinrich Johann Pauckeri poeg **Magnus Georg Paucker** kaardistades Suure Emajõe aastail 1808-1809.

- **Triangulatsioon tuleneb ladina**

ning abipunkt Rakke mäel.

- **Ülitäpselt mõõdetud baasjoone mõõtis Struve 1827. aasta sügisel pärast saagi koristamist Avanduse ja Võivere mõisa põldudel.**

- Ida-läänesuunalise Simuna-Võivere baasjoone otspunkte on nimetatud 1935. aasta ajakirjas Geodeet hommikupoolne otspunkt ja õhtupoolne otspunkt.

- **Simuna koguduse õpetaja Heinrich Wilhelm Christoph Paucker** (eelpool nimetatud Magnus Georg Pauckeri poolvend) **kirjutab oma kroonikamärkmetes:** „Baasjoone mõõtmine kestis umbes neli nädalat ja selle seostamine triangulatsioonivõrgu kolmnurkadega veidi kauem. Kogu selle aja olin oma majas ekspeditsiooni võõrustajaks. Mulle kingitud professor Struve esialgne aruanne Vene kraadimõõtmise kohta, mis ilmus trüki samal aastal Tartu ülikooli 25. juubeliaasta puhuks, peab säilima kiriku arhiivis mälestuseks siin lõpule viidud nii tähtsast ja huvitavast tööst.“

- Lisaks meie piirkonna tuntud loodusobjektidele oli Struve seotud ka meie piirkonna tolleaegsete suurmeestega. Nii sõitis ta Suursaarel asuvatesse punktidesse mõõtmistööd tegema just **Krusensterni** laevaga. Simuna punkti püstitasid 1849. aastal monumendi Avanduse mõisa omanik **Lütke** ja Roela mõisa omanik **Wrangell**. 1852. aastal saatis Peterburi Teaduste Akadeemia Tartu Ülikooli juubelipidustustele oma esindajateks Struve ja **Baer**’i, kes sellel samal üritusel valiti teiste hulgas ka Tartu ülikooli audoktoriteks. Struve ja Baer kohtusid ka läbi Wilhelm Struve noorema venna Ludwig August Struve, kes oli samuti tulnud Tartusse ja õppis ülikoolis arstiks. Ludwig Struve ja Baer töötasid koos Riias, kus neid külastas ka Wilhelm Struve.

- Struve kaar kanti UNESCO maailmapärandi nimekirja juulis 2005, olles selles väärikas nimekirjas koos selliste tuntud objektidega nagu Suur Hiina müür, Ameerika Vabadussammas, Yellowstone’i looduspark, Alta koopamaalingud Norras ja veel üle 1100 rohkem või vähem tuntud objekti maailmas.

26. augustil näituse tulevases asukohas Võivere tuulikus maha peetud mõttetalgutel jäid kõlama järgmised mõtted ja ideed Struve kaare teema tutvustamiseks:

1. Kuna seosed riikliku õppekavaga võimaldavad siduda Struve kaare teemat väga erinevate õppeainetega (matemaatika, füüsika, geograafia, ajalugu jne.), luua näitusega võimalused (mudelid, töölehed jms) teatud teemade õppimiseks kohapeal või luua eks-

ponaadid, mida on võimalik viia koolidesse kasutamiseks.

2. Triangulatsioonimeetodi „käegatsutavaks“ tegemine: ehitada triangulatsioonitornide vähendatud mudelid, baasjoone mõõtmise võimaldamine vähendatud mudelite abil, anda inimestele võimalus ise proovida triangulatsiooni meetodil mõõtmist.

3. Animatsioon triangulatsiooni-meetodil mõõtmisest.

4. Eesti-sisene Struve punktide kaart, kus oleks märgitud kõik kirikud, mäed jm kohad, mida Struve mõõtmiseks kasutas.

5. Lood piirkonna teistest kuulsatest ajaloolistest inimestest: Paucker, Lütke, Wrangell, Baer, Krusenstern jt.

6. Tegevused lastele/noortele: võistlused maastikul, pikkusmõõtude õppimine maastikul/looduses, viktoriinid jms

7. Eraldi lasteala kõige väiksematele külastele koos huvitavate ja eakohaliste tegevustega (temaatilised pusled, lauamängud, värvimislehed jms), kuhu vanemad saavad murelt lapse jätta.

8. Eksponeerida vanaaegseid mõõtmisvahendeid, kas püsinäitusena või ka ajutise väljapanekuna.

9. Kasutada/näidata arhiividokumente kohalikust kirikuraamatust, Struve ülestähendusi jms, mis on säilinud.

10. Võivere oma ajalugu ja mälestused.

11. Muusika ja füüsika seosed: mängulised, ootamatud, lõbusad (trianglid, nn oreliviled jms)

12. Öölaagrid, tähevaatlused

Selleks, et kõik huvitatud inimesed saaksid näituse koostamisel kaasa rääkida, ootab mittetulundusühing Võivere Tuuleveski oma facebooki lehel mõtteid avaldama. On ju UNESCO maailmapärandi populariseerimine iga objekti asukoha riigi kohustus ja mis see riik muu ikka on, kui tema kodanikud.

Liivika Harjo

Mittetulundusühing Võivere Tuuleveski eestvedaja

Kirjandus:

- Käsikirjad. Tõnu Viik. (2017). <https://www.to.ee/muuseum/Kasikirjad/HTML/index.html>

- Potter, H., Treikelder, I. (2011). Geodeesia ja kartograafia läbi aegade

- Simuna kirikukroonika 1691-1919. (2013). / Toim J. Tobreluts

- Struve geodeetiline kaar. (2007). Avanduselt UNESCO maailmapärandisse. [Konverentsi ettekanded]

- Tartu tähetorn. (2011). / Koos L. Leppik

Mõttetalgutel Võivere tuulikus koguti ideid Struve kaare teema tutvustamiseks. Foto: 3 x Kalev Viiksaar

Õnnestunud mitmekülsus: esimene rahvusvaheline Gustav Normanni orelifestival

Tänavu maist septembrini väldanud esimene rahvusvaheline Gustav Normanni orelifestival ei kukkunud mitte

Festivali kava koostaja Marju Riisikamp.

taevast. Selle toimumiseks oli kindlasti paar head eeldust: Normanni oreлите kolmnurk ehk eesti orelimeistri Gustav Normanni mängukorras pillid Simuna, Väike-Maarja ja Viru-Jaagupi kirikutes ning meeskond, kes festivali toimumise uskus ning muusikasarja südamega ette valmistas. Usun, et seennest taime kasvatamisel oli huumuseks ka asjaolu, et Gustav Normanni isikut ja pille esile tõst vaid ettevõtmisi on Simunas ja Väike-Maarjas olnud varemgi – ore-lite tähtpäevi tähistatud ning Simunas Gustav Normanni nimelisi orelipäevi koos koraalide võistumängimis-tega korraldatud.

Kui esmakordselt toimunud Gustav Normanni orelifestivali keskseteks instrumentideks olid kolm ajaloolist orelit, võib öelda, et kogu ettevõtmine lasus samuti kolmel „vaalal“. Festivali mitmekülgse kava koostajaks oli organist ja pianist Marju Riisikamp, pillitehniliselt küljelt „turvas“ festivali oreliehitaja Ago Tint ning produtsenditöö tegi EELK Simuna koguduse juhatuses esimees Ainar Ojasaar.

Festivali algsele ideele tagasi mõeldes meenutas Ago Tint: „Orelifestivali ideed on üsna mitu aastat saanud arutada, et võiks ja peaks ... Eks Marju Riisikamp on „peasüüdlane“, et see kõik ikkagi juhtus, tema pakkus välja kava ja kutsus mängijaid väljastpoolt Eestist.“

Simuna organistile Ainar Ojasaarele meeldis festivali planeerimise etapis Marju Riisikampi koostatud mitmekülgne kava ning algas eelarve kokkupanek ja projekti koostamine. „Mind võlus erinevate ajastute stiilide ja pillidega arvestav kava. See tundus usutav. Iga projekti kirjutamisel on tähtis, et ise ka usud asja õnnestumisse. Hea meel on, et toetajaid leidis,“ rääkis Ainar Ojasaar.

Nii Marju Riisikampi kui Ago Tindi arvates sujus festivali korraldus hästi.

Tõeliselt rõõmustavaks pidasid kõik kolm põhikorraldajat publiku huvi. Kartus, et inimesed pole klassikalise muusika festivalist huvitatud, osutus asjatuks ja igal kontserdil oli kuulajaid kolmekümne ringis. Laialdane reklaam ja just raadioreklaam meelitas ka kaugemalt tulevat publikult. Leidis huvilisi, kes külastasid kõiki festivalikontserte.

Gustav Normanni kõlaliselt piisavalt erisugused orelid leidsid üheksa festivalikontserdi käigus taaskord positiivset vastukaja. Niinimetatud Normanni orelikolmnurga kõige rikkalikuma kõlaga pill on kindlasti Simuna kiriku orel oma kahe manuaaliga. Ago Tint peab traktuuri poolest parimaks ja ühtlasemaks Viru-Jaagupi instrumenti. Väike-Maarja pill on aga eriline seepärast, et on teadaolevalt hetkel ainus maakiriku orel, millel on kasutatud nn vana häälestust ja pill sobib suurepäraselt vanamuusika mängimiseks.

Igast festivali põhipillist kujunes mängijale huvitav elamus. Mitmetel kontsertidel esinenud Marju Riisikamp tundis end oma vanamuusika tausta poolest kõige paremini Väike-Maarja oreil. Lõppkontserti esitanud Soome muusik Marko Kupari ning legendaarne Ines Maidre kiitsid Simuna oreli kõlavärve. Šveitsi flödistile Verena Steffenile ja oreliga esinenud Olivier Eisenmannile imponeeris Väike-Maarja ja Simuna kirikute akustika – flöödi ja oreлите

Kontserdi „Muusikaline suveniir“ üks esitajatest organist Olivier Eisenmann Šveitsist.

Foto: 2 x Erakogu

tämbrite võlvidealune lendlemine.

Põhikorraldajad olid üksmeelselt arvamusel, et festival jätkub ka järgmisel aastal ning soov on edaspidi laieneda ka teistele Gustav Normanni ehitatud orelitele, näiteks Saaremaale ja Soome. „Tähtis on pakkuda klassikalise muusika häid esitusi,“ sõnas Marju Riisikamp. „Kui Jumal lubab, kohtume järgmisel aastal,“ avaldas Ainar Ojasaar lootust.

Eesti orelimaastikku väärtustavat esimest rahvusvahelist Gustav Normanni orelifestivali toetasid Eesti Kultuurkapital, Hasartmängumaksu Nõukogu, Vinni vald, Laekvere vald, Väike-Maarja vald.

Marju Metsman
orelimuusikahuviline

Orelimeister Gustav Normann (1821-1893)

- Esimene eesti soost oreliehitaja, Simuna kiriku kõstri Villem Normanni vend.

- 1845. aastal asutas ta Tallinas orelitöökoja, oreliehituse alal täiendas end Saksamaal Fr. Ladegasti töökojas. Ta on ehitanud Eestisse 27 orelit.

- Esimene suur töö oli 1847. aastal Tallinna Pühavaimu kiriku orel, mis ei ole säilinud. Suurim säilinud töö on Simuna kiriku orel. Soome on Gustav Normann ehitanud kaheksa pilli.

- Tema oreliehitustegevus kestis 60 aastat, mille kestel on ta ehitanud oreli ka Harju-Risti, Tudulinna, Kuusalu, Ridala, Valjala, Viru-Jaagupi ja paljudele teistele kirikutele Eestis ja Soomes.

2017. aasta festivali pillid:

Simuna kiriku orel – Gustav Normanni töö 1889. aastast. Meistrile omaselt on töö väga puhas ning korralik, pill on säilinud originaalsena, ilma ümberehitusteta.

Väike-Maarja kiriku oreli ehitas Gustav Normann 1848. a. Esialgu oli pill laenupedaaliga, kuid aastal 1877 täiendas meister seda kahe iseseisva pedaalregistriga. Aastaid vaikinud pill renoveeriti 2005. a orelimeister Ago Tindi poolt.

Viru-Jaagupi kiriku orel on Normannide töökojast väljunud viimane instrument aastast 1893. Registrite koosluselt ning väljanägemiselt pea identne Simuna oreliga, vaid veidi väiksem. Oreil on 2 manuaali ja pedaal ning 17 helisevat registrit. Väga kompaktse ja sümpaatse kõlaga ning täiesti originaalsena säilinud.

1. oktoobril kell 15.00
Simuna rahvamajas

Rahvusvahelise muusikapäeva tähistamine

Indrek ja Paul Kristjan Kalda kontsert „Lihtsad lood“

Sooduspilet 3 eurot
Tavapilet 5 eurot

Muusikapäeva orelipooltund Väike-Maarja kirikus

Sügisel pühapäeval **1. oktoobril** antakse au muusikale, sest just siis tähistatakse rahvusvahelist muusikapäeva. Üle Eesti rullub sel puhul lahti **Muusikapäeva kontserdiprogramm**, mis pakub kuulamiseks enam kui 100 tasuta kontserti rohkem kui 750 muusiku kaasabil.

Tänavu on Muusikapäev pühapäeval, mis annab ideaalse võimaluse teha väljasõit pere või sõpradega mõnda põnevasse kohta. Nimelt, Muusikapäeva eripära järgi toimuvad kontserdid igas maakonnas ja nii tavapärastes kui ka ebaharilikes kontserdipaikades.

1. oktoobril kell 12 rõõmustab **Väike-Maarja kirikus** kõiki muusikanautlejaid Muusikapäeva orelipooltunniga **Ago Tint**. Väike-Maarja koguduse organist Tint musitseerib Muusikapäeval ühel unikaalsel pillil, 19. sajandi eesti soost orelimeistri Gustav Normanni oreil. Pillil on kaunis hilisbarokne kõlavärv, mille eest võib tänulik olla Tindile endale, kes oreli aastatel 2003–2005 renoveerida võttis. Kontserdil kõlavad barokiajastu heliloojate koraaliprelüüdid, muuhulgas Martin Lutheri koraalide viisid.

Lisaks Väike-Maarja kontserdile on Lääne-Virumaal võimalik muusikat kuulama minna **Palmse mõisa**, kus algusega kell **14** võtab klaveri taga istet vanameister **Rein Rannap. Tapa Kultuurikeskuses** rõõmustavad kuulajaid etteastega kell **16 Ksenia Kuchukova** (sopran) ja **Helin Kapten** (klaver). Lääne-Virumaal lõpetab Muusikapäeva **Rakvere Gümnaasiumis** kell **17** algav **Virumaa Noorteorkestri 20. aastapäeva kontsert**, dirigent **Toivo Peaske**.

Rahvusvahelise muusikapäeva alga-

Väike-Maarja koguduse organist Ago Tint. Foto: Erakogu

tas legendaarne viiuldaja Yehudi Menuhin 1975. aastal. Üle-eestiline Muusikapäeva kontserdiprogramm toimub Eesti Muusikanõukogu eestvedamisel juba viiendat aastat. Nagu hõikab Muusikapäeva tunnuslause „Kuula!“, kutsubki aktsioon üles võtma hetkeks aeg maha, et märgata, kui palju ümbritseb inimesi muusika, mis argirütmis kergesti sageli enesestmõistetavaks kujuneb.

Muusikapäevale tõmbab joone alla traditsiooniline Muusikapreemiate tseremoonia Estonia kontserdisaalis, kus Eesti Muusikanõukogu ja Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapital premeerivad aasta jooksul enim silma paistnud muusikategelasi. Galale on võimalik kaasa elada ETV otseülekande vahendusel algusega kell 19.

Kuula! Lisainfo: www.muusikapaev.ee

Sigrit Vaiksaar

Kuula!

Muusikapäev

1. oktoober

Vaata lisa: muusikapaev.ee

Tasuta!

Väike-Maarja kirik

12.00

AGO TINT

(orel)

Vaata lisa: muusikapaev.ee

Porkuni lahingu astapäeval, 21. septembril

Hanno Tamme pöördumine: „Täna mälestame Porkuni lahingus langenud sõjamehi. Täna on madisepäev. Madisepäeva lahing Viljandimaal täna 800 aastat tagasi oli Eesti ajaloo suurim sõjaline kaotus. Langes ka Lembitu. Selle lahingu järel langes Eesti mandriosa lõplikult ristsõdijate võimu alla.

Aga üheski sõjas pole võitjaid. Liivlased, kes olid 800 aastat tagasi liidus ristsõdijate – sakslaste ja lätlastega, kaotasid Madisepäeva lahingus oma suure liidri Kaupo. Ta langes, pistetuna kahest küljest odadega läbi. Kaupo oli tõeline rahvajuhth ja diplomaat. Ta

oli käinud ka Roomas paavsti vastuvõtul. Selle suure võidu järel liivi rahvas hääbus kiiresti ja sulandus laste hulka.

Soovime igavest rahu Madisepäeva ja Porkuni lahingus langenutele“

Vistla memoriaali aluse panijaid, kodu-uuri ja sõjaajaloohuviline Hanno Tamm.

Foto: Ilve Toõreluts

1. oktoober on rahvusvaheline muusikapäev

Rahvasvahelisel muusikapäeval on Väike-Maarjas esinenud erinevaid noori muusikuid. Kuna sel aastal on juhtunud see tähtis päev pühapäevale, toimub kontsert „**Rütmikas võlu**“ **esmapäeval, 2. oktoobril kell 12.00** Väike-Maarja seltsimajas.

Esinevad Tallinna Muusikakesk- kooli 11. klassi õpilased **Tanel Eiko Novikov** (marimba) ja **Siret Sui** (flööt).

Marimba mängijaid on Eestis väga vähe. Tanel Eiko Novikov on mitmete vabariiklike ja rahvusvaheliste kon-

kursside laureaat.

Kontsert on tasuta. Oodatud on kõik muusikahuvilised!

Vallo Taar
muusikakooli direktor

Suvelõpu mõtisklus

Õeldakse, et pole halba ilma, on vale riietus. Mõneti sobib see ütlus möödunud suvega hästi, sest õhulisi kleidikesi ja lühikesi pükse kanda polnud eriti põhjust. Ikka pidi midagi sooja üll olema kui end õue minema sättisid. Õnnelikud olid need pered, kel oma toakütmise võimalus. Vähemasti sai sellisel juhul toas end mõnusal tunda.

Põllumehe näole soojad ja vihmaskindlad riided siiski naeratust ei too. Vilja- ja kartulipõlde ju riidesse ei pane. Aga lootus ilusale ilmale jääb. Minu kodumaja räästa alla tegi pääsupere alles juuli keskpaiku pesa ja praegu käib vilgas poegade toitmine. Vanarahvas enustas hiliste pääsupoegade järgi pikka

sa kohaliku kogukonna inimesed. Suur tänu Anne Põldmaale kuivkülmutustehase ja selle toodangu tutvustamise eest, Liivika Harjole MTÜ „Võivere tuuleveski“ tegemistest läbi pildi ja sõna, Jaana Palmistole ja Mary Tammetile põnevate meisterdamistubade eest. Simuna külakapell mängis ja laulis meeleolu loomiseks lõbusal piknikul, mis leidis aset staadionimurul. Piknikule järgnesid ekskursioonid kooli- ja lasteaiamaja ruumides, territooriumil ja võimlas. Tagasiside osalenutelt oli väga positiivne ja päevaga jäadi väga rahule.

Jaaniapäeva paiku saabus õpetajatele ja töötajatele kauaoodatud puhkus.

Lääne-Virumaa lasteaedade loomelaagris osalenud Simunas.

Foto: Triinu Pohlak

ja sooja sügist. Mõne jahedama õõga on tekkinud kase rohetavasse rüüsse säravkollased laigud ja vahtradki hakkavad tasapisi suveülikonda värvikirkama vastu vahetama. Koolimaja ärkas suveunest ja avas oma ukseid 82 kooliõpilasele ja 51 lasteaialapsele.

Veel poolelioleva palliplatsi servas punavad pihlakad ja ümber koolimaja heljub küpse vilja lõhn. Rohelusse up-

Kasutati kõiki võimalikke puhkusevorme. Küll reisiti, küll loeti, õhtuti oldi kaua üleval ja hommikuti magati kaua, mõned müttasid aias, mõned viskasid jalad seinale, igaüks oli nii nagu talle parasjagu meeldis. Spordilembestele oli suve eredaimaks sündmuseks kindlasti Rakvere Ööjooks, kus sõna otseses mõttes sportlased vett ja vilest märksa tugevamaid helisid tunda said. Äge oli ikka. Ellu jäid kõik. Puhkuse lõppedes naasti sätasilmalt ja teotahetisel taas oma tööpostile.

Lasteaed alustas sel aastal juba poolest augustist oma tööd. Kooliaasta algas traditsioonilise tarkusepäevaga 1. septembril.

Järgnev nädal oli väga toimekas. Juba kolmandal koolipäeval

külastas kooli fotograaf ja toimus pil-distamine. Edukalt sai läbitud evakuatsiooni- ja tuleohutusõppus ning nädal lõppes ülekoollilise spordipäevaga. Ilmataat soosis ka kõiki Simuna koolipere ettevõtmisi, mis sel nädalal toimusid.

Ees ootab tegus õppeaasta, mis pühendub Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale. Soovin kooliperele ja Väike-Maarja valla rahvale, et suures kingituste ja sünnipäevaürituste korraldamise tuhinas iseennast ja oma peret ei unustataks. Tugev ja kokkuhoidev perekond on kõige parem sünnipäevakink ühele pisikesele 100 aastasele riigile.

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

Väike-Maarja muusikakoolis alustab tööd eelklass

Esimene kokkusaamine toimub kolmapäeval, 27. septembril kell 18.

Eelklass on mõeldud 6- ja 7-aastastele lastele, kellel on plaan astuda järgmisel aastal muusikakooli. Eelklassis tutvustatakse muusikainstrumente ja omandatakse muusikalisi algteadmisi. Eelklassi läbinud saavad muusikakooli ilma katseteta.

Eelklassi õppetasu ühes kuus on 5 eurot.

Info ja registreerimine: tel 326 1177 või 503 1910

Õpilasesinduse aasta on saanud järjekordse stardipaugu

Väike-Maarja Gümnaasiumi õpilasesindus on alustanud algava kooliaasta puhul ka enda hooaega. Sellel aastal on meie ridades lausa 26 aktiivset ja sätasilmset noort, kes soovivad kooli ellu panustada ning midagi muuta. Positiivne on see, et kõik klassid 5ndast 12ndani on sel aastal esindatud.

Esimene koosolek toimus juba 4. septembril, kui paika pandi juhatusekandidaadid. Sellel aastal on õpilasesinduse presidendiks kevadel valituks osutunud abiturient Mona Seppern. 11. septembril, kui kõik kandidaadid olid ennast tutvustanud, valisime me endale salajase hääletuse teel uue asepresidendi, sekretäri ja raamatupidaja. Asepresidendiks olen sel õppeaastal mina ehk Keneli Pohlak 10. klassist, sekretäriks Ege-Ly Petermann 9. klassist ja raamatupidajaks Marleen Marjapuu 9. klassist. Paika on pandud juba toredaid üritusi, näiteks korraldame 17. septembril, talutoidupäeval, koostöös seltsimajaga kirbuturu ja 22. septembril koostame õpilasesindusega 2017/2018. õppeaasta aastaplaani.

Mõned mõtted õpilasesindajatelt:

Mina astusin esimest aastat õpilasesindusse, sest soovin enda arvamusi teistega jagada. Ma tahan koolielus olla tegus ning oma panuse anda. Ma olen mitu aastat kuulnud, mida õpi-

lased soovivad, ning nüüd on ka mul võimalus õpilaste soovide lõpuks täide viia. Ma olen õpilasesinduses küll uustulnuk, aga nii palju kui ma teiste juttudest kuulnud olen, tean, et mind võetakse südamliselt omaks. Meie, terve õpilasesindus, oleme ju üks suur ja omamoodi kokkuhoidev pere.

Henrik Villem Sepping
10. klass

Õpilasesinduse uuenenud koosseis.

Foto: Helina Lükk

Tänavune õppeaasta on minu jaoks õpilasesinduses juba kolmas. Lõpuklassi õpilaseks ja õpilasesinduse presidendiks olemine pakuvad parajaid väljakutseid, kuid üldiselt kaalub rõõm kogu vaeva üle. Juba esimesel koosolekul oli väga tore näha aktiivseid "vanu" liikmeid ning nende sekka oli tulnud ka rohkelt uusi motiveeritud õpilasi. Sellelt aastalt ootan ma eelkõige nende ürituste korraldamist, mis siiani mingil põhjusel tegemata on jäänud. Kind-

meeldis mulle õpilasesinduse tegevus väga ning tundsin sellest puudust. Uue kooliaastaga seoses mõtlesin, et miks mitte uuesti minna ja proovida. Ja siin ma nüüd olen – uues ja täies hiilguses valmis toredateks tegudeks.

Raine Hiemäe
7. klass

Mõtteid kogus ja artikli koostas
Keneli Pohlak
õpilasesinduse asepresident

Rebased ristiti gümnaasistideks

14. septembril oli Väike-Maarja gümnaasiumis elevust kui palju. Abiturientidid ristsid rebaseid ehk värskeid 10. klassi õpilasi, kes katsed edukalt läbisid ning seega gümnaasiumiperre vastu võeti. Laulust-tantsust ja rebastepäeva melust sai osa ka ülejäänud koolipere.

Rebased Keneli ja Indrek jagasid oma muljeid.

Keneli: "Ise olen rebasekutsu ja ma ei karda kedagi", kõlas peale rebastepäeva osade minu klassiõpilaste mõtetes. Hommik algas sellega, et ajalootundi marssisid sisse meie kooli abiturientid, kes käskisid meil minna riietusruumi ja riided ära vahetada. Igähele oli kindlaks määratud tema jumal 12. klassist ning mõne ame-

metikohtadel olevaid vallainimesi. Tagasi kooli jõudes koostasid kõik plakati ning rebasekutsikad pidid mõtlema välja tantsu abiturientidele. Lõpuks

Enne gümnaasiumiperre vastuvõtmist tuli rebastel mitmeid katseid läbida.

ristis meid ära 12. klassi õpilane Robert oma mõõgaga, kui töötasime neile, et

laseme neid alati puhveti järjekorras ette, kutsume neid enda pidudele, kus on söök, jook ja transport meie poolt tasuta ning palju muud, mis teeb jumala elu kergeks. Kokkuvõtteks võin öelda, et rebastepäev oli väga vinge ning rebasetüdruk on uhke ja tore olla!"

Indrek: „Retsimine oli vahva. Üritused, mis korraldati, olid toredad, aga tuletõrje univormi kandmine osutus arvatavast raskemaks. Päev otsa sellega joosta, karata, roomata ja tantsida ajas naha märjaks ja väsis korralikult ära. See oli kurnav ja omamoodi kohutav. Aga samas, see ju oligi retsimise mõte ja päeva lõpuks oli niiõelda seiklushimu täitunud.“

Erinevaid arvamusi kõlas teisteltki rebastelt. Kes andis hinnanguks „meeldis!“, kes arvas, et oleks oodanud selliseid tegevusi, mille üle veel aasta hiljemgi naerda saaks. Rebane Sirlil jäi ristimisega rahule ja arvas, et tegevusi oleks võinud rohkemgi olla. Rebane Timo sõnas, et ristimine muutis koolipäeva huvitavamaks ja lõbusamaks ning peab seda traditsiooniks, mis kindlasti jätkuda võiks.

Heili Nõgene
Gümnaasiumi avalike suhete spetsialist

Abituriendid oma rebastega. Sildid rinnal annavad aimu, kelle rebasega tegu. Foto: 2 x Helina Lükk

Laste Vabariik Väike-Maarjas

Laste ja noorte kultuuriaastal 2017 sõitis suvel mööda Eestit ringi elamustuur Laste Vabariik, tähistades sellega üheskoos Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva!

Väike-Maarjasse jõudis Laste Vabariik 27. augustil. Noortekeskuse ja raamatukogu õuealal võttis koha sisse Laste Vabariigi buss, mis oli juba eelnevalt rännanud paljudes valdades. Õuealalt sai leida erinevaid töötubasid, esindatud olid Eesti Tuletõrjemuseum, Tartu Mänguasjamuuseum, Arhitektuuri huvikooli töötuba ja Eesti 2.0, kus sai tutvuda 3D printeri tööga. Samuti oli õuealale üles pandud labürint, mille seintel oli väga palju huvitavaid infot.

Nii väiksed kui ka suured leidsid endale igast töötoast midagi meelepärast. Laste Vabariiki ringi sõidutanud bussi oli sisse ehitatud väilava, millel toimus etendus „Kõige parem kingitus“. Etendus kestis pea tunni ning meie õnneks oli etendust vaatama kogunenud uskumatult palju huvilisi. Suureks rõõmuks oli ka ilm ilmeline ning aitas kõige toimimisele kaasa.

Pärast teatrietendust said Sirje Sõnumi saatel oma suurepärasest lauluoskust esitleda Väike-Maarja valla väikesed laululapsed, kes tulid oma etteastega suurepäraselt toime. Imearmas oli vaadata kui vapralt ja keskendunult nad nii paljude inimeste ees esinesid.

Kõige uhkemad olime me loomulikult oma Maleva kohviku üle, sest valmistatud hõrgutised kadusid lettidele kiiremini kui me jõudsime neid valmistada. Alustasime noortega oma tööd juba paar tundi enne ürituse algust, et jõuaksime ikka parasjagu ettevalmistusi teha. Olgugi, et alustasime varem, tundus, et küpsetised said ülimalt maitsvad, sest lõpuks olidki meil ainult tühjad pihud ning kõigil ostjatel kõhud head-paremat täis.

Arhitektuuri töötoas valmis ideaalmakett Väike-Maarjast – laste ja noorte nägemus. Makett on Väike-Maarja raamatukogus kõigile tutvumiseks-vaatamiseks.

Egle Pent
noorsootöötaja

Laste Vabariigi teatrietendus Väike-Maarja raamatukogu esisel.

Tartu Mänguasjamuuseumi töötuba.

Maleva kohvik hommikul täies tööhoos. Foto: 3 x Egle Pent

Noortekeskuse suvest

21. augustist kuni 29. augustini toimus Väike-Maarjas noorte maleva II vahetus. Maleva käigus said uue kuue klaastara konteinerid, tehti heakorratõid alevis ja surnuaias, värviti Kiltsi rahvamaja lava ning askeldati noortekeskuses. Noored olid väga usinad töötama, kuid kahjuks vedas mitmel päeval ilm meid alt ning välitööde tegemine oli pea võimatu. Õnneks oli noortekeskust ees ootamas üks tore üritus – “Laste Vabariik”, mille raames said malevanoored praktilise suurürituse korraldusmeeskonnas töötamise kogemuse. Kõik noored said korraldusmeeskonnalt ainult kiidusõnu.

Kui töönelal sai läbi, ootas noori ees õppepäev Rajaleidjaga, kes neile teadmisi jagas.

Maleva viimasel päeval toimus meil väljasõit Tartusse, et ikka praänikut ka oleks kogu selle töötamise nädala lõpuks. Tartus külastasime Escape-Tartu Escape Room'i. Minul isiklikult polnud sellise kohaga kogemusi, kuid osal meiega kaasas olnud noortest oli juba mingi eelaimus olemas. Olin 100% kindel, et noortele pakub see parasjagu närvikõdi ning elamusi. Meid jagati nelja gruppi ning ka meie, noorsootöötajad, saime kumbki ühe grupiga liituda. Ühes grupis oli kuus inimest. Siis jagati grupid erinevatesse tubadesse laiali ning ülesandeks oli sealt ruumist välja pääseda. Ja olgu öeldud, et tegu ei olnud vaid ühe ruumiga, vaid väga oluline oli teha tiimitööd ning lahendada erinevaid mõistatusi ja ülesandeid – vaid nii pääsesid sa avama erinevaid uksti, lukkusi, kappe jms. Noored olid saadud kogemusest väga vaimustunud ning sel ajal, kui puhkeruumis veidike midagi hamba alla saadi, jagasid nad oma emotsioone ja elamusi. Kõik

olid väga elu- ning aru- tati, mis kellelgi valesi läks, kui palju keegi abi küsis ja kui kiiresti keegi ruumist välja sai.

Pärast seda suundusime Tagurpidi Majja. Kui esialgu olime pisut skeptilised, siis kohale jõudes oli nii vahva vaadata, kuidas aju hakkas vingerpussi mängima ning kõik väga segaseks ja tasakaalust välja olid aetud. Päriskeruline oli seista/kõndida, nii nagu tavaolukorras teeksid, sest lisaks sellele, et maja oli tagurpidi, oli ta ka pisut kaldu, mis omakorda tegi olukorra veel keerulisemaks ja naljakamaks. Aga noored said toredaid pilte ning taaskord ägeda kogemuse osaliseks. Meie grupist ei suutnud keegi kauem kui 15 minutit majas sees olla, sest pea hakkas juba

Pärast Tartu Escape Room'i külastust jätkus kõigil põnevat arutelu.

Tagurpidi majas hakkama saamine oli keeruline, aga ka naljakas. Foto: 2 x Egle Pent

liialt ringi käima.

Noortekeskus ootab oma väikseid ja suuri sõpru ikka noortekeskusesse, oleme avatud E-R kell 14.00-18.00

Egle Pent
noorsootöötaja

Kas ma nii-öelda „peksan segast“? – õige toitumine

Esimene selle sarja jutt ilmus valla lehes selle aasta veebruaris. Seekord tahaks sõna võtta toitumise teemal. Kui jälgida meie infokanaleid ja ajakirjandust, siis kumab läbi, et inimeste suur mure on tema kehakaal ja õige toitumine. Küll pakutakse erinevaid dieete ja jagatakse nõu, mida süüa ja kuidas süüa, aga samal ajal statistika ütleb, et eestlaste keskmine kehakaal mitte ei vähene vaid hoopis tõuseb. Miks on see küll nii?

Kui ühel päeval avastame, et meie kehakaal on hakanud igasuguseid normaalseid piire ületama, püüame mõne nädala jooksul oma toitumisharjumusi muuta. Mõne nädala möödudes aga selgub, et tulemust nagu ei ole. Siit esimene nõuanne on, **et see, mis teil on tulnud aastatega, ei lähe ära mõne nädalaga**, vaid esimene püsiv tulemus tuleb alles kuude pärast.

On olemas selline raamat nagu „Täiuslik tervis“. See on raamat keha ja vaimu terviklikkusest. Täiusliku tervise aluseks on õige mõtlemine, õige söömine, õige hingamine ja kehaline aktiivsus. Täna teen kokkuvõtte õigest söömisest. Kirjutanud on selle Deepak Chopra, M.D. Selle raamatu põhitees söömise kohta on, et oluline pole mitte see, et mida te sööte, vaid kuidas sööte. Allpool toon mõned soovitusel sellest raamatust.

1. Sööge rahulikult õhkkonnas.
2. Ärge sööge kunagi kui teie meelerahu on häiritud.
3. Sööge alati istudes.
4. Sööge ainult siis kui teil on nälj.
5. Vältige jääkülma toitu ja jooki.
6. Ärge kõnelge täissuuga.
7. Sööge mõõduka kiirusega, mitte liiga kiiresti või liiga aeglaselt.
8. Enne järgmist toidukorda oodake kuni eelmine toidukord on seeditud (kerge eine 2-3 tundi vahet, tugev eine

4-6 tundi vahet).

9. Rühake eine kõrvale sooja vett.
10. Sööge alati värskelt valmistatud toitu.
11. Viige miinimumini toortoit, keedetud ja küpsetatud toitu on palju kergem seedida.
12. Ärge kunagi kasutage toidu valmistamisel mett (mesi on kuumutamisel ama tekitaja).
13. Jooge piima muust toidust eraldi või magustoidu kõrvale.
14. Igal toidukorral peaks olema kõik kuus maitset. Need on magus, hapu, soolane, terav, mõru, kootav.
15. Seedimise soodustamiseks jätke 1/3 magu tühjaks.
16. Pärast sööki istuge mõni minut rahulikult.
17. Sööge aastaajale ja oma geograafilisele piirkonnale vastavat toitu.
18. Lõunaa ajal kui seedimine on kõige tugevam, sööge kõige rohkem.
19. Öhtusöök olgu kerge ja tagasihoidlik, hommikusöök on vabatahtlik ja peaks olema kõige kergem eine.
20. Sööge iga päev samal ajal ja **vältige näksimist**, samuti õist söömist.
21. Sööge üksi või koos inimesega, kes teile tõsiselt meeldib, kõige parem koos perekonnaga.
22. Igasugused negatiivsed emotsioonid mõjuvad seedimisele kahjustavalt.
23. Olge tänuhikud loodusele toidu eest ja austage teda nagu iseennast.

Järgmine oluline selle raamatu nõuanne on, et tehke kindlaks oma ayurveda kehatüüp. Neid tüüpe on kolm: Vata, Pitta ja Kapha. Trükkige Googlesse ayurveda kehatüüpi test ja te saate hakata küsimustele vastama ning lõpuks teie kehatüüp ka selgub. Samast interneti avarustest leiate ka, mida, milline kehatüüp peaks sööma ja mida vältima. Ei ole olemas imeravimeid, imeli-

si toiduaineid, imelisi dieete, mis teie kehakaalu alandavad. Esmane on teie enda töö iseendaga. Alles siis kui see muutub teie elustiiliks, tuleb ka tulemus. Seadke endale eesmärk ja pange see kirja. Lugege iga päev vähemalt 15 minutit sellealast kirjandust.

Pea meeles, et elades samasugust elu, pole võimalik saavutada teistsuguseid tulemusi. Korda iga päev, et ma ei anna oma **eesmärgi saavutamise nimel** kunagi alla!

Oma eesmärgi saavutamiseks raken- da üliteadvust järgmiselt: mõtle oma eesmärgile väga pühendunult, nagu see oleks juba täitunud. Seejärel lase see mõte endast vabaks. Nüüd hakkab üliteadvus tööle ja saavutadki oma eesmärgi. Pane kirja, mis sinu eesmärkide saavutamist takistavad (3-4 punkti). Teiseks, milliste inimeste abi sa vajad oma eesmärkide saavutamiseks (3-4 punkti). Edasi pane kirja, mida sa selle aasta lõpuks tahad saavutada, ja edasi, kus sa tahad olla järgmise, ülejäämise jne aasta lõpus.

Kokkuvõtlikult Sinu edu võrrand: (K+T) X S X T)+VU + PM= SINU EDU Kombineeri oma **KIRG** (tegele vaimsete ja füüsiliste harjutustega) **TALENDIGA** (ole püsiv, järjekindel, elujõuline), korruta see õige **SELTSKONNAGA** (edukad inimesed, raamatud, organisatsioonid) ja **TEGUTSEMISEGA** (konkreetsed sammud, mida Sa oma eesmärgi saavutamiseks teha saad) ning lisa juurde **POSITIIVNE MÕTLEMINE** (loobu vastupanust, klammerdumisest, hinnangute andmisest) ning Sul ongi käes Sinu enda **UNIKAALSE EDU VÖRRAND**.

Ants Rikberg
ants.rikberg@sisekaitse.ee
telefon 529 0745

Aino Lukman ja Mall Võhandu osalesid Estonia Talveaias toimunud eakate vabatahtlike tänuüritusel

17. augustil toimus Estonia Talveaias traditsiooniline sotsiaalkaitseministri tänuüritus, kus vabatahtliku tegevuse eest tunnustati 42 eakat.

Tänavuste laureaadi-de seas olid ka Aino Lukman ja Mall Võhandu meie vallast.

„Tegemist on inimestega, kes on eeskujuks nii omaealistele kui ka noortele, heade kodanikega, kes on järjepidevalt panustanud oma aega ja energiat ühiskonna teenistusse. Nende vabatahtlikkusest ja kirest on saanud alguse paljud suurepärase tegevused, mis toetavad nii eakaaslast, puudega ja erivajadusega

Aino Lukman kätlemas sotsiaalkaitseminister Kaia Ivaga.

Mall Võhandu ja minister Kaia Iva tänuüritusel. Foto: 2 x Erakogu

inimesi, noorte huvitegevusi, annavad panuse eesti kultuuri ja keele hoidmisesse, tagavad turvatunde paljudele kogukonnaliikmetele ja annavad inimestele põhjuse kokku tulla,“ ütles sotsiaalkaitseminister Kaia Iva tänuüritusel. „Tänu sellistele toimekatele vabatahtlikele on kogukonnad ühtsemad ja inimesed õnnelikumad.“

Pidulikku eakate tänuüritust korraldatakse alates 1997. aastast. Sel aastal tunnustatakse vabatahtliku tegevuse edendajaid. Eelmise aasta teemaks oli põlvkondade vaheline koostöö, sellele eelneval aastal elukestev õpe.

Oma kauaaegse tantsurühma juhendaja **Aino Lukmani**, kes juhendab rüh-

ma vabatahtlikult juba 35 aastat, esitas tunnustamiseks Väike-Maarja naisrahvatantsurühm MTÜ Maarjakelluke.

Maarjakellukese ettepanekus on kirjas: „Ainukeseks tasuks juhendamise eest on naiste säravad silmad ja õnnestunud esinemised ning erilistel puhkudel ka meiepoolne lillekimp või mälestusmeene. Igal nädalal saame tantsuproovides kokku ja kui aegajalt jääb mõni

naine mingil põhjusel proovi tulemata, siis sellist hetke ei meenu meist kellelegi, et Aino pärast oleks proov pidamata jäänud. Ta on alati vapralt

juba pool tundi varem kohal ja meie kohale jõudes on tal juba muusikainstrument saalis hakkama pandud. Vaatamata sellele, et käesoleva aasta 3. oktoobril tähistab Aino 80. juubelisünnipäeva, on ta meiega kaasas kõikidel esinemistel. Ta on juhendanud ja käinud meiega kaasas nii üldtantsupidudel (1985,

1990, 1994, 1999, 2004, 2014) kui nais-tetantsupidudel (2011, 2016), iga aastastel õpetajate rahvatantsufestivalidel ning paljudel erinevatel esinemistel. Ükski Pandivere päev ei möödu ilma Ainota, sellel aastal aitas ta valla haridus- ja kultuuriosakonna juhatajat eeskava kokkupanekul. Imetleme siiralt Aino vastupidavust, jaksu, head mälu

ja graatsilisi tantsusamme. Hindame tema pühendumist ja entusiasmi. Oleme õnnelikud, et meil on Aino Lukmani näol selline särav, nõudlik ja jätkuvalt entusiastlik juhendaja.“

Mall Võhandu esitas tunnustamiseks mittetulundusühing MEIE KILTISI koos vallavalitsusega.

Kiltsi koolis üle 50 aasta töötanud Mall Võhandu on andnud suure panuse ka kutsekeskhariduse andmisse Väike-Maarjas. Tema kodune õpituba on siiani tuttav paljudele endistele ja praegustele valla koolide õpilastele – ka pensionipõlve pidava õpetajana jätkab ta oma teadmiste jagamist õpihimuliste noortega. Mall Võhandu on olnud kohaliku elu edendamisel mitmeti aktiivne – aastatel 1963-1993 rahvasaadikuna, aastatel 1993-2013 vallavolikogu liikmena ja erinevate komisjonide esimehena ning rahvakohtu kaasistujana. 2001. aastal, kui valitsus plaanis osalist reisijateveo lõpetamist Tallinn-Tartu raudteeliinil, organiseeris Mall Kiltsi jaamas üle 200 osalejaga piketi ning pidas ministriga kirjavahetust, mille tulemusena peatuvad reisirongid jätkuvalt ka Kiltsi jaamas. Väärtustamaks kohalikku kultuuripärandit oli ta 1993. aastal koos Kiltsi kooli õpetajatega A. J. von Krusensterni nimelise mittetulundusühingu üks asutajaid ning on kodukoha arendamiseks loodud MTÜ Meie Kiltsi asutaja ja juhatuse liige. Mall Võhandu lööb aktiivselt kaasa Kiltsi memmede laulu- ja tantsuringis, kirjutab huvitavaid sketše, näitleb ning käib esinemas.

Nii Aino Lukman kui Mall Võhandu on mõlemad Väike-Maarja valla aukodanikud, Aino aastast 2003, Mall aastast 2017.

Ilve Tobreluts

Mitmekesisus rikastab

Seoses keeruliste poliitiliste olukordadega on Euroopas viimastel aastatel suurenenud rände hulk, mis toob koolidesse teisest kultuuriruumist ja keelekeskkonnast pärit lapsi. Õpetajad seisavad probleemide ees, kuidas neid integreerida kooliellu ja pakkuda kvaliteetset haridust. Mitmetes Euroopa riikides on probleemiks uussissirändajate madal haridustase ja koolist väljalangemine.

Kiltsi kool on probleemiga tuttav ja on õpetanud välispäritolu lapsi juba mõnda aastat. Õppekirjandus nende jaoks on vähene ja õpetajal tuleb hea taseme saavutamiseks teha palju lisatööd. Et õppida teiste samas olukorras olevate koolide kogemusest, on Kiltsi kooli õpetajad ning direktor viibinud õppereisidel Soome ja Ameerika Ühendriikidesse. Teiste riikide kogemusega tutvumine andis mõtte kaasata õppematerjali-de koostamisse ka teisi sama probleemiga tuttavaid riike. Selle tulemusena valmis Erasmus+ projekt „Richness By Diversity“, kuhu liitusid Portugali, Hispaania, Itaalia ja Bulgaaria koolid.

Projektis osalevatel koolidel on erinevad kogemused uussissirändajate õpetamisel ja seetõttu on see hea võimalus jagada kogemusi ning koondada ühtekokku parimaid praktikaid. Projekti käigus luuakse õpilaste kaasabil uusi õppematerjale, mis aitavad kaasa uussissirändajate õpetamisele. Oluliseks selle projekti juures on erinevate huvigruppide kaasamine (uussissirändajad, kohalikud õpilased, õpetajad, kogukonnaliikmed). Erinevate tegevuste käigus saavad kohalikud õpilased ja õpetajad asetada ennast uussisse-

rändaja rolli ning seeläbi suureneb mõistmine integreerumise ja keeleõppe raskusest.

Loodavad õppematerjalid hõlmavad endas mitmeid aineid ja on mõeldud erinevatele klassidele. Igal projektipartneril on juhtiv roll ühe ainevaldkonna õppematerjali loomisel. Projekti käigus tutvustatakse erinevaid meetodeid uussissirändajate õpetamisel. Oluline koht on märgulisel elemendil ning erinevate IT võimaluste kasutamisel. Projekti käigus loodud materjalid ja tulemused esitatakse nii projekti käigus loodud kodulehel kui ka Facebooki lehel.

Esimene projektikohtumine toimub oktoobri lõpus Kiltsis, kuhu kogunevad osalevate koolide koordinaatorid ja tuumikgrupp, et täpsustada eesmärke, jagada ülesandeid ning oluline osa sellel kohtumisel on üksteisega tutvumine. Jaanuaris toimub kohtumine Itaalias, milles osalevad meie koolist kaks õpetajat ja kolm õpilast. Aprillis jätkub ühine töö Portugalis.

Ootan kõigi Kiltsi kooli õpilaste ja õpetajate panust projekti edukaks kulgemiseks. Kindlasti anname huvitatutele teada tulemustest ning 2019. aasta kevadel kutsume kõiki tutvuma valminud õppematerjalidega ning -vahenditega. Kiltsi koolis saab sel aastal öelda kolmandat korda „Head uut aastat!“ – seekord projektiaastat.

Merje Leemets

Kiltsi põhikooli direktor

Rahvakunstis on kogukonna jõud

Kindlasti olete mitmes eelmises lehes märganud MTÜ Kotli Maja üleskutset tuua muuseumi kirevaid kirikindaid. Küllap olete mõelnud ka selle üle, et miks me küll neid kogume. Kergitan nüüd natuke saladuskatet.

Kirikindad.

Elu on mind kokku viinud kahe erakordse naisega. Kahe Anuga, kes on üsna ühevanused, olnud samal ajal kunstiüliõpilased ning koguni ela-

nud suure osa oma elust teineteisest mõne tänava kaugusel. Kuigi edaspidi sai ühest arhitekt ja teisest tekstiilikunstnik, ühendab neid lisaks suurele sõprusele ka suur armastus Eesti rahvusliku käsitöö vastu. Üheskoos on kujundatud ERMi Heimtali muuseumi kiriloomade väljapanek. Üheskoos üllitati raamat „Kirikari“, kus ajalooliste kindakirjade kõrval ka väikese viguriga kirjatud mänguloomad, kelle eluolu kirjeldavad mõnused muisendid. Ühiselt pandi neid ka mullu Jaapanis ilmunud käsitööraamatusse, mis annab jaapanlastele näpunäiteid Eesti kindamustrites kiriloomade kudumiseks.

Tänu Anule ja Anule saab Väike-Maarja muuseumis mardipäevast kolmekuningapäevani näha üsna mitmekihilist näitus Eesti näputööst. Kohal on Anu Kotli kootud käpikloo-

mad, nende taustal Anu Raua muhe-date näpunõrriist piltidega seinavaibad ja ühe suure kollektiivse teosena meie oma kindad – need, mida me praegu teilt kokku kogume.

Näituse nimi „Võta näpust!“ turgatas muuseumijuhataja Marju Metsmani pähe kui olin talle oma esialgset ideed kirjeldanud. See nimi viib väga mõnusalt kokku näputöö olemuse, näituse jaoks ajutiselt käest võetud kindapaarid, kõnekäändudest rikka eesti keele ja kogukonna panusega kaasneva üllatus-

momendi – ei tea me ju kuni kinnaste kogumise lõpuni, missuguseks kujuneb kohalike kindameistrite loomingust valmiv väljapanek.

Ühes aastatetaguses intervjuus vastas professor Anu Raud küsimusele, miks on rahvakunst talle, professionaalsele kunstnikule, nii oluline: „Kõigi nende asjade taga näen lugusid ja inimeste saatust. Sellised inimlikud lood ongi rahvakunstile olemuslikud, eristavad seda kõrgkultuuriks peetavast. Rahvakunstis on kollektiivi mälu. Professionaalses kunstis domineerib isiksus. Samas on rahvakunst alati olnud professionaalse kunsti inspirat-

siooniallikas – selliseid kultuuripärandi mõtestajaid nagu Kristjan Raud või Veljo Tormis on olnud igal ajal. Rahvakunstis on kogukonna jõud.“

Ootame teie põnevate muustritega kirikindad **15. oktoobri Väike-Maarja muuseumi**, kus täidetakse iga kindapaari kohta vajalike andmetega ankeet. Näituse lõppedes tagastame kindad omanikele.

Täpsemat infot annab Kadri Kopso, tel 523 6582, e-post: kadri@kaarlitalu.ee

Kadri Kopso

Mullu Jaapanis ilmunud käsitööraamat, mis annab näpunäiteid Eesti kindamustrites kiriloomade kudumiseks.

Kiltsi laulu- ja tantsumemmed – 20

Kiltsi laulu- ja tantsumemmed tähistasid 16. septembril oma 20. sünnipäeva. Tegelikult on nad end ümber nimetanud – KKM, Kiltsi Kobedad Mutid, sest sära, energiat ja tegutsemislusti paistab neil jätkuvat. Sünnipäevapeol esineti nii laulude kui tantsudega.

Kiltsi laulu- ja tantsumemmed koos sünnipäevapeol olnud rühma varasemate liikmetega. Foto: Ilve Tobreluts

Merike Hövelsoni juhendamisel on selgeks õpitud paljud laulud-tantsud, millega käiakse esinemas Pandivere päevadel, külakonverentsidel, seniortantsu päevadel, osaletakse Väike-Maarjas Härmalõnga klubi kokusaamistel, Rakkes ja mitmel pool mujalgi.

Sõnalise ja humoristliku poole eest hoolitseb Mall Võhandu, kes kirjutab ise sketše ja esitab neid ning paneb näitlema teisedki.

Memmede eestvedaja Merike Hövelson meenutas varasemate aastate tegevusi, Tiit Vain aga kaht viimast aastat, mil tema on nendes tegemistes osaline olnud. Tänukirjadega tänati kõiki, kes on nende tegevuse heale käekäigule kaasa aidanud – ja neid, kes tänuõnu väärtsid, ei olnud vähe.

Osalemas olid ka mitmed varasemad laulu- ja tantsumemmed, kes on

tänaseks oma aktiivse tegevuse küll lõpetanud, aga hinges on nad ikka nendega koos.

Mitmed praegu KKM-i kuuluvad laulu- ja tantsumemmed on rühma tegevuses kaasa löönud kõik need 20 aastat, aga palju on koosseisus toimunud

ka muudatusi.

Laulu- ja tantsumemmesid olid õnnitlemas vallavanem Indrek Kesküla ja volikogu esimees Ene Preem, seltsimaja juhataja Kalev Pärtelpoeg, Rakke kultuurijuht Rene Põllumaa, kelle juhendamisel 1997. aastal laulu- ja tantsumemmed oma laululist tegevust alustasid, tantsurühm Kuremarjad, kes lisas pidupäevale ka oma tantsulise tervituse, Härmalõnga esindaja Rita Mihhejeva ning MTÜ Meie Kiltsi eestvedaja Siret Stoltzen.

Pidupäevameeleolu loodi ka ühislauludega. Aili Mölleri akordionimuusika saatel võeti ühiselt üles mitmed tuntud lauluviisid.

Jõudu, lustlikku meelt ja jätkuvat tegutsemisindu edaspidiseks!

Ilve Tobreluts

Valla meistrivõistlused jalgpallis

Sel aastal toimusid Väike-Maarja valla meistrivõistlused jalgpallis 19. augustil. Ilmataat oli ka sel korral jalgpallilahinguid toetamas kuuma ilmaga. Kokku oli tulnud viis võistkonda.

Tasavägisest finaaliheitlusest väljus võitjana võistkond **99 Problems**, jättes teisele kohale võistkonna **Retro**. Kolmanda koha sai võistkond **Pallivõlurid**, kes alistas kolmanda koha mängus võistkonna FC Triigi.

Võistkonnast Retro selgusid turniiri parim väravavaht **Urmas Kangur** ja suurim väravakütt **Kaupo Sikk**. Võitjate võistkonna mängija **Rasmus Rikken** oli turniiri resultatiivseim söötja ning turniiri parimaks mängijaks valiti **Radžo Seidov**.

Mängude vahepeal said kohale tulnud jalgpallurid oma oskused proovile panna hokiklubi HC Väike-Maarja poolt korraldatud köksimisvõistluses. Igast võistkonnast osales mängus kaks pallurit. Võistlus seines selles, et iga jalgpallur pidi tühjas jalgratta rehvis seistes palli ühe jalaga enda ees köksima. Võistluse võitis Simuna pallur **Kert Arviste**, kes köksis palli 117 korda.

Korraldajad tänavad võistlustele oma õla alla pannud sponsoreid Ralfi Veosed OÜ, Aasa tänava saunaklubi, Väike-Maarja spordikeskus, OÜ Golden Hair, Andri Part, MTÜ Mustemokad ja HC Väike-Maarja.

Võistkondade paremusjärjestus:

1. 99 Problems (Sander Klaan, Taimo Tiimus, Rasmus Rikken, Gert Aas, Tarmo Kivipõld, Radžo Seidov ja Tanel Laumets);

2. Retro (Urmas Kangur, Teet Dimitriev, Rainer Teidla, Sten Anslan, Mihkel Niinemets, Rivo Täheste, Kaupo Sikk ja Risto Jakobson);

3. Pallivõlurid (Peeter Ilves, Reijo Matikainen, Tauri Kivipõld, Mark Liivalaid, Mairo Kivipõld, Gustav Aasumets ja Rainis Kööp);

4. FC Triigi (Toomas Saage, Jaanus Kaskema, Eerik Sillamaa, Andres-Martin Metsallik, Geijo Savolainen, Reimo Raudla ja Edward Heldur Kurim);

5. Simuna (Erkki Sillamaa, Madis Sillamaa, Virmo Tammemägi, Peeter Ott, Kert Arviste, Rene Põldmaa, Kevin Sinijärvi, Sergei Kunder).

Kätlin Pohlak

Valla 2017. aasta jalgpallimeistrid – võistkond 99 Problems. Foto: Keiri Tammemägi

Väike-Maarja seltsimajas

Filmiõhtu

2. oktoobril kell 19.00 ja kell 21.00 linastub film „Minu näoga onu“.

Pilet 4 eurot, sooduspilet 3 eurot
Kategooria: Mängufilm / Žanr: Komöödia, draama

Režissöör: Katrin Maimik, Andres Maimik

Tootja: Kuukulgur Film / Kinosaurus Film

Lahutusjärgses masenduses muusikakriitik Hugo soovib just hakata

Teatriõhtu

9. oktoobril kell 19.00 Sõmeru näitetrupi etendus „Kaasaegsed vödevillid“ Viktor Liapini “Härrad, selt-simehed, tõprad ja daamid” ainetel.

Pilet 5 eurot.

Teatriõhtu

28. oktoobril kell 19.00 etendub teatri-, filmi- ja telenäitleja Andrus Vaariku uus monolavastus „Elu on parim meelelahutus“.

Pilet 14 eurot, sooduspilet 12 eurot.

Andrus Vaariku loodud ja esitatud lugu võtab lähema vaatluse alla inimese elu väärtused. “Mul pole tegelikult midagi karta, need teemad on mulle väga südamelähedased ja miks mitte sellest avameelselt ja valehäbita rääkida. Me

oma elu taas üles ehitama, kui tema ukse taha ilmub ootamatult tema isa, džässmuusik Raivo. Kiusliku loomuga vanamees teatab, et ta on kohe-kohe maist teekonda lõpetamas ja ootab ainsalt pojalt enda eest hoolitsemist. Kui aga meeste ellu ilmub atraktiivne psühhoterapeut Marian, hakkavad isa ja poeg naise tähelepanu pärast omavahel konkureerima. Vanal riukamehel Raivol õnnestub luua ridamisi piinlikke

Need on viis novellikest. Viis kergesti äratuntavat elulist lugu, mille üle pakub autor võimaluse naerda. Loo tegelased on tavalised inimesed, kes elavad oma harjumuspärasel elul. Nad armasta-

oleme siin maailmas ju esimest korda. Me oleme siin ainult korraks ja me ei tea ise ka, mida ja kuidas teha. Ma olen esimest korda eestlane, esimest korda olen ma isa. Ma pole harjutada saanud. Ma kirjutan oma elu ühe jutiga puhtadina valmis. Aga see ei tähenda, et elu ei võiks lõbus olla. Elu on parim meelelahutus! Pärast surma jõuab mosisitada küll.” See ei ole valmis tekstiga etendus, vaid sünnib igal õhtul uuesti.

Sellel sügisel alustavad taas oma tegemisi seltsimaja huviringid, kuhu oodatakse ka uusi liikmeid

- Härmalõnga naisansambel – juhendaja Valve Libene
- Tantsurühm Kuremarjad – juhendaja Ilme Sein
- Näitering – juhendaja/lavastaja Erik Ruus
- Kunstiring täiskasvanutele ja lastele – juhendaja Maie Lepik
- Kiltsi laulu- ja tantsuring – juhendaja Merike Hövelson
- Tantsustuudio Alima idamaise tantsu ring täiskasvanutele – juhendaja Epp Kaljos. Esimene kohtumine

toimub 28. septembril kell 17.30. Info telefonil 5563 8128

- Tantsurühm Maarjake – juhendaja Anneli Kalamäe
- Sellel sügisel alustab tegevust daamide liikumise ja tervisering – juhendaja Anneli Kalamäe. Tegeletakse kõigega, mis puudutab füüsilist ja vaimset heaolu. Erinevad harjutused, mis sobivad kõigile. Tervislik toitumine, aju treenimine, liikumine ja tantsimine. Kõiki huvilisi ootame 5. oktoobril kell 12.00 Väike-Maarja seltsimajas.

episoodide, millega Hugo romantilised plaanid ära rikkuda. Andres Maimiku ja Katrin Maimiku tragikomöödia „Minu näoga onu“ räägib pealesunnitult lähedusest, õnneotsingust ja andestamisest, pakkudes naeru läbi pisarate ja pisaraid läbi naeru.

vad, ootavad, vaidlevad, riidlevad, jooavad, nutavad, lepivad ja taas tülitsevad, kutsudes seeläbi esile nii publiku naeru kui ka kaastunde. See on karakterite ja situatsioonide komöödia.

Publikul on võimalik näitlejaga kaasa rääkida ja küsimusi esitada, mis toob ootamatuid pöördeid ja lõpptulemus on alati erinev.

Kalev Pärtelpoeg

Väike-Maarja seltsimaja juhataja
tel 326 1837, 5302 4437
e-mail: seltsimaja@v-maarja.ee

• Hommikujooga kõigile huvilistele – juhendaja Anneli Kalamäe. Esimene kohtumine on 3. oktoobril kell 9.00. Täpsem info telefonil 5196 2668

Kõikide ringide ja seltsimaja tegevuse kohta saab täpsemat informatsiooni telefonidel 326 1837 või 5302 4437, e-mail: seltsimaja@v-maarja.ee

Kalev Pärtelpoeg

Väike-Maarja seltsimaja juhataja

Spordihoone 10. sünnipäevaturniir võrkpallis

30. septembril peab spordihoone oma kümmandat sünnipäeva, tähistades seda suure võrkpalliturniiriga. Osalema on kutsutud rahvatasemel võistkondi mitmetest erinevatest Eestimaa paikadest.

Naiskondadest on lubanud tulla Tartu Tervishoiukõrgkooli, Paide VK, Rakvere, Tarvastu, Tapa esindajad ning võistkond Ringo, kus mängib ka tuntud raadiohääli Liis Lusmägi.

Meeskondi on seekord 8 – Väike-Maarja, Triigi, Laekvere, Tamsalu, Koeru, Võsu Volle, Tarvastu võistkonnad ning üks võistkond Harjumaalt.

Juubeli puhul saab iga osaleja kingiks ka Väike-Maarja valla helesinise värviga särki, mida kaunistamas nii

võistluse nimi kui ka valla vapp.

Mängitakse Väike-Maarja spordihoones kolmel väljakul korraga. Võistluspäev algab kell 10.00.

Tule ja testi oma kaasaelamisostust ja su sõbrad on su üle kindlasti rõõmsad!

Jane Kool

Meenutus eelmise aasta sünnipäevaturniiri naiskondade kohtumiselt. Foto: Kertu Rebane

Valla meistrivõistlused tennis

Valla tennisemeistrid selgitati 2. septembril Lepiksoo pere tennisväljakul.

Paremusjärjestus:

- Mihkel Niinemets**
- Rivo Täheste
- Väino Stoltzen
- Marten Seeptr
- Marko Ömmik
- Ants Rouhijainen
- Andri Part

Suur tänu Mall Lepiksoole ja tema perele, kelle lahel loal valla meistri-võistlused nende kodusel tennisväljakul teoks said!

Võistlused viis läbi **Andri Part**.

Valla tennisvõistluste esikolmik: Rivo Täheste, Mihkel Niinemets, Väino Stoltzen. Foto: Andri Part

Väino Stoltzen on maakonna tennisemeistrivõistluste pronksmedaliomanik

18.-19. augustil toimusid Rakveres Lääne-Virumaa seniioride meistrivõistlused tennis.

Vanuseklassis 50+ mängisid 3. ja 4. kohale Väike-Maarja RSK esindaja Väino Stoltzen ja Peeter Ülesoo Tapalt.

Tulemusega 7:5; 6:4 võitis pronksmedali Väino Stoltzen. Palju õnne!

Tagasivaade Väike-Maarja naisseltsi juulikuisele kultuurireisile

Traditsiooniks saanud reis toimus sel aastal 7. ja 8. juulil. Seekord oli meie reisikavas kohti, millised enamikul kunagi käidud-nähtud. Kuid aeg teeb korrekture. Kõik muutub, areneb, täieneb, uueneb. Ja oligi tore värskendada ja võrrelda kunagisi muljeid koos meeldiva, sõbraliku reisiseltskonnaga,

miseks sihtpunktiks oli Kääriku – Eesti Spordi Treeningkeskus. Seal ootas meid äsjavalminud kaasaegses uues hotellis spordikeskuse juhataja.

Kääriku spordikeskus on ellu kutsutud Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna poolt õppe- ja treeningkeskuseks 1947. aastal. Täna on Kääriku

läbi kahe korruse ulatuv kuppelsaal, kabinet, söögituba, II korrusel paiknev trepihall, piljardituba, raamatukogu. Suursugune ja esinduslik.

1873. aastal sai omanikuks Friedrich von Berg. Oli tuntud kogu Euroopas sordiaretajana. Tartu Ülikooli audoktor (1929). 1875 alustas rukki aretamist,

Reisiseltskond Kekkose sauna juures.

näha-kogeda positiivseid, meeldivaid edasiminekuks.

Startisime varahommikul Väike-Maarja keskvaljakult mugava Kiiker firma bussiga Tartu suunal.

Esimiseks huviohjektiks ERM – Eesti Rahva Muuseum Raadil. Kaasaegne suurejooneline gigant oma ekspositsioonidega ei ole hoomatav esmakordsel külastusel, kuid üldmulje saamiseks piisav. Peasissekäiguni jõudmiseks läbib muuseumikülastaja varikatusega kaetud hoone paraadse osa, mille mõõtmed ja kõrgus seal all kõndides tekitavad sisenejale päkapikutunde. Suurejooneline sissejuhatuse ainulaadsele arhitektuurikompleksile ja seal paiknevatele varadele.

spordikeskus pidevalt uuenev ja arenev kompleks koos hotellide, puhkemajade, spordirajatiste ja konverentsikeskustega. Lisaks suusa- ja matkarajad, järv ja saunad.

Kuulsamad objektid – 14 km pikkune Kekkose rada ja Kekkose saun (nimetatud Soome kunagise presidendi külaskäigu auks).

Spordihoone juhataja sõnul on selles hoones Eestimaa pikim, 80 meetri- ne sisejooksurada. Aga võta näpust! Ta sai meie kaasreisijalt teada, et hiljuti renoveeritud Tamsalu spordihoones on see tervelt 5 m jagu pikem!

Esimene reipäev hakkas õhtusse kalduma ja nüüd tuli Sangaste vallas leida üles meie öömaja – Kakulaane

sordiks „Sangaste“. Piima lüpsiti juba 19.-20. saj vahetusel mõisas masinatega. Mõisa täkust aretati tori hobune. 1912. aastal tunnistati Sangaste mõis Venemaa parimaks. F. von Bergi surma järel 1938 müüdi mõisa vara 1940. aasta oksjonil. Praegu hotell ja seminari- keskus.

Sangaste mailt edasi Tõrva-Helme-Jõgeveste. Jõgevestes külastasime vürst Barklay de Tolly (1761-1818) mausoleumi. Vürst põlvnes šoti päritolu balti aadli perekonnast. Vene väejuht, kindralfeldmarssal. Lahingutes osutas suurt mehisust ja väejuhtiosavust. Jõgeveste mausoleum, kus kuulus väejuht puhkab, on perekonna hauakamber.

Jõgevestest edasi ja peagi seisis meie ees Taagepera loss, millele 40 m torn annab keskaegse ilme. Peahoone esindab juugendi rahvusromantilist suunda. Ehitatud 1907-1912, arhitekt Otto Wildau (1873-1942). Ehitusettevõtja oli lätlane Ansis Stupelis. Parki piirab maakivimüür, selles on kaks stiilset kaarväravat (1910). Peahoone vastu ehitati 1938-1942 funktsionalistlik ravikorpus, arhitekt Alar Kotli. Tänapäev – härrastemajaja on planeeritud hotell, konverentsikeskus, restoran, saunad. Eestiaegset sanatooriumihoonet renoveeritakse, sinna tuleb sanatoorium.

Taagepera mailt viis buss meid edasi Valga linna. Seal, esinduslikus restoranis ootas meid lõunasöök. Aga muidugi tahtis meie reisiseltskond oma silmaga näha ülikuulsaks ja külastatavaks saanud Eesti-Läti piiril asuvat alkoholi kauplus-ladu. Ja see asutus juba ostjaskonna vähesuse üle kurta ei saa. Selles oli nüüd võimalus veenduda kui meie buss peatus viinapoe parkimisplatsil. Siin parkis autosid erinevaist paigust, ära vurades lastiks kastide kaupa igat liiki kesvamärjudest.

Lõunasöök söödud, oli käes aeg seada suund kodu poole ja meie selle reisi viimasele huviohjektile, Saadjärve äärde ehitatud Jääaja Keskusesse. Keskus rajati alles hiljuti ja pakub oma ekspositsiooniga selgitavat informatsiooni jääajast ja elu arenemisest seoses kliimamuutustega.

Keskus paikneb kauni Saadjärve ääres. Ja sealt Väike-Maarjasse ei ole rohkem kui ca 80 km. Nii me siis õhtuks koju jõudsim. Oli kaks heatujulist päeva rikkalike muljetega ja meeldiva reisiseltskonnaga. Ja tõdesime järjekordselt, et Eestimaa on üks ilus maa. Siin on, kuhu minna, mida vaada-

ta, nautida. Meie naisselts on aastate jooksul oma traditsiooniliste juulikuualguste reisidega jõudnud Narvast Eesti suur- ja väikesaarteni. Nautinud kauneid vaatamisväärsusi põhjast lõunasse ja läänest itta. Milline reisisiht valida juuliks 2018? Eks näe!

Et seekordne reis oli järjekordselt huvipakkuv ja sisukas, täname oma seltsi esinaist Ellu Moisa. Tänu tema

põhjalikule kodutööle – ajalised kokkulepped vaatamisväärsuste külastamiseks, giidid, söögivõimalused, öömajad, see tähendab programmi koostamist, mis on alati taganud reisi õnnestumise. Meie tänu ka Kiikeri bus- sijuht Ilmarile.

Naisseltsi nimel
Juta Haasma

Simuna naisteklubi suvekäikudest

9. juunil käisime Roela matkarajal ja käbikuivatis. Roelasse ehitati oma aja moodsaim käbikuivati 1928. aastal. 2008. renoveeritud kuivati töötab täna muuseumina, kus on võimalik tutvuda kuulsa kaloriifer-ahju ja erinevate seadmetega, mida kasutati käbide lüdimiseks ja kuivatamiseks.

Muuseumihoone kõrval kasvavas põlismetsas matkasime samuti koos giidiga. Tunnisel loodusretkel Eesti pikima oosi nõlvadel kuulsime lugusid ja legende oosi tekke kohta. Tutvusime väga liigirikka taimeistikuga. (Muuhulgas saime teada, et meile kõigile tuntud osja saab edukalt kasutada küüneviili asemel.) Ragistasime ajusid loodusega seotud mõistatuste lahendamisel.

1. augustil külastasime Väike-Maarja valla kauneid koduaedu. See on meie naisteklubi kauaaegne traditsioon. Enamus meie liikmeid on ka ise aiaomanikud. Kohtumised kauniste aedade loojatega on alati väga meeldivad ja ka õpetlikud. Huvilistel on võimalus kogemusi vahetada, haid ideid ja nõuandeid saada ja jagada.

Suur tänu perekond Eelmaa, Raitšuk, Pello, Haiba ja Kruusamägi/ Kõrgmäe, et lubasite meil oma kauneid aedu väisata. Aiad on kõik väga erinevad, aga vastuvõtt oli ühiselt soe ja suurepärase.

Simuna naisteklubi
Mary Tammet

Ebavere spordiradasid teenindab uus hooldustehnika

2016. aastal kirjutas Väike-Maarja Valla Rahvaspordiklubi PRIA meetmesse 2.1: Kodupaik Pandivere projekti „Rajahooldustehnika soetamine Ebavere terviseradadele“, mis sai PRIA poolt positiivse otsuse. PRIA toetas UTV soetamist 30%ga üldmaksumusest ja lisaseadmete soetamist 90%ga seadmete maksumusest. Projektiga soetati Polaris RZR 570 ratastraktor ning lisaseadmed (vints, palgiveo kast koos väikese kraanaga, tänavapuhastushari, sahk).

Uue tehnika soetamise vajaduse tingis vajaliku abitehnika puudumine radade hoolduseks lumevabal perioodil. Seni tegime lumevabal ajal hooldustööd käsitsi ja laenutatud tehnikaga, mis oli üsna aja- ja ressursimahukas. Samuti on nüüdsest võimalik kergliiklusteed, mida kasutavad regulaarselt nii seal treenivad harrastussportlased kui ka liikumisest lugu pidavad kogukonnaliikmed, puhastada vajaduspõ-

hiselt.

Kindlasti on õnnelik ka rajameister, sest nüüd saab ta radade hooldusega tegeleda soojendusega kabiinis, enam ei vii karm põhjatuul läkiläkit lendu, ega suvepäike kõrveta nina punaseks. Head abivahendid lisaseadmete näol asendavad mitme mehe senise aja- ja töökulu.

Kuna projekti üldmaksumus kujunes üsnagi krõbedaks, siis ega me päris oma jõududega hakkama ei saanud.

Meie suure projekti õnnestumisele lisaks PRIA toetusele aitasid kaasa:

Väike-Maarja vald, Ebavere Graanul OÜ, AS Vireen ning RP Autoremont. Suur tänu!

Suur tänu ka kõikidele üksikannetajatele!

Väike-Maarja Valla Rahvaspordiklubi nimel
Jane Kool

Rajameister Urmas Kullas mugava ja uusi hooldusvõimalusi pakkuva traktori roolis. Foto: Jane Kool

Kääriku uusehituse juures. Foto: 2 x Ellu Moisa

Erinevate giidide juhtimisel võimaldas meie ajakava lähemat tutvumist põhikorruse EESTI püsinäitusega „Kohtumised“ ning I. ja 0-korrusel soome-ugri püsinäitusega „Uurali kaja“. Kogu eksponeeritavaga tutvumine vajab päevi. Meie ringkäik lõppes lõunasöögiga ERMi hea interjööri mõnusa restoranis. Serveeritud road olid tasemel ja maitsvad.

Lõuna söödud, jätkus sõit Otepäele. Kaunis Lõuna-Eesti maastik! Peatus Väike-Munamäe jalamil, hindamaks meie agarate mägironijate võimet tõusta järsul nõlval tippu. Parim pöördus tagasi poole pealt. Ja siis kaunis Pühajärvi, mille läheduses oli plaanitud 3,5 km pikkuse matkaraja läbimine, kuid olime ajakavast maas ja nii piirdusime järveäärsel lõbusa piknikuga.

Meie heatujulise seltskonna järg-

turismitalu. Ja metsade vahelt selle lõpuks leidsimegi. Perenaine juba ootas õhtusöögiga – maitsev ja kodune.

Agasõit oli pikk – naisseltsi juhtivad isikud Ellu Moisa olid ette valmistanud sünnipäevade õhtu kolmele meie kauaaegsele liikmele, kellel juubelihõngulised tähtpäevad juulis. See oli rõõmus olemine. Hea tuju jätkus ka väikese maja katusekorruse „tiheasustatud“ puhkekohtadele sisseadmisel. Kõik saab korda ja laabub kui koos on hea reisiseltskond ja hea huumor üle kõige.

Järgmise päeva hommikusöök öömaja põhikorrusel ja ees ootamas Sangaste loss. Kaunis loss kuulus 1800-1939 von Bergide valdusse. Inglise neogootika laadis härrastemaja ehitati 1879-1883 (arhitekt Otto Pius Hippus). Esindusruumid I korrusel – 8-nurkne

Simunast Avinurme ja Peipsiveerele

Pedak heleroheline, kask kuld kollane. Nõmm on sügisele langend kaenlasse.

J. Liiv

Eelmisel aastal otsustasime Simuna eakate klubi ühel koosviibimisel, et sõidame Avinurme ja sealt Peipsiveerele. Täpsustasime oma plaani Võivere Tuulikus, kuhu sõitsime sealse pererahva

tsaarivalitsus soosis ainult õigeusu kirikute ehitamist – oli ju venestamisae. Lõpuks otsustasid avinurmikud appi võtta väikese kavaluse – pühendada kirik tsaar Nikolai II-le, kuigi mõeldi hoopis püha Nikolaust. Kirikut ehitati aastatel 1906-1909. Suurem töö oli praeguse Elulaadikeskuse ehitusel, kus tuli vahetada nii talasid kui ka põrandaid. Põhiehitaja oligi R. Alberi. Vana-de talade tükeldamisel avastas Rene

tegutses aastatel 1926-1972).

Ka Mustveest – Peipsiveere põhilisest keskusest ja viiest erineva konfessiooniga (usutunnistuse või suunaga) kirikust sõitsime mööda. Mustvee (kohanimena teada aastast 1493 – mitme küla kalastuskohad, praegu 1600 elanikuga linn). Kirikuist on tuntuim EELK, üle 40 a on tegutsenud kirikuõpetaja Eenok Haaamer. Ainuuks kirik ei ole Moskva ega Konstantinoopoli alluvuses. Samuti sõitsime mööda nn 7 km pikkusest tänavkülast (Raja, Kükita, Tiheda ja Kasepää).

Kallaste linna keskel sammusime kõigepealt Peipsi järve äärset Puna-seks mäeks kutsutud paljandit vaatama (pikkus 900 m ja kõrgus kuni 8 m). Muud paigad (koolid ja E. Tubina sünnikoht) jäid vaatamata. Alatskivi lossi juurde jõudsime lõunaks. Möisahärra Arved von Nolckeni jooniste ja näpunäidete järgi ehitati lossi 1880-1885. a. See Eesti üks uusgootika kauneim näidis on peaaegu täpne koopia Briti kuninganna Victoria residentsist Šotimaal Balmoralis. Noor giid tutvustas kõiki ruume, rääkis mõisa ajalugu (asutati juba 14. saj) ja viis meid keldrikorusele, kus vaatasime mõisateenijate vahakujusid ja kuulasime nendega seotud lugusid. Meesgiid rääkis Eesti ühe rahvusvaheliselt tuntuima helilooja E. Tubina eluloost ja loomingust, 1944. a märtsipommitamisest, kui Estonia teatris etendati tema balletti „Krat“ (vist juhatas ise orkestrit). Eesti linna-de barbaarset pommitamist mäletavad paljud eakad, kes sel ajal olid lapsed. Ka E. Tubin pidi põgenema välismaale, kust hulk aastaid hiljem õnnestus külastada tollast Nõukogude Eestit, mille pärast väliseestlased süüdistasid teda peaaegu et reetmises.

Kurvem kirikuga seotud lugu juhtus aga 20. septembril 1944. a pärast Avinurme lahingut, kus saksa poolel võidelnud eestlased jätsid kirikusse varjule väga raskelt haaavatud, lootuses, et ega neid ei tapeta. Läks aga teisiti. Pärast saksa poolel võidelnute taandumist jõudsid kohale Punaarmee Eesti Laskurkorpuse võitlejad, kellele andis käsu rünnata polkovnik Nikolai Trankman – rahvuselt juut (Eesti Vabariigi sõjaväes kolonel-leitnant, kes andis venelastele Narva kaitserajatisi plaani ja istus selle eest vangis). Kiriku akendest loobiti sisse granaate (killud praegugi pinkides nähtaval) ja lõpuks tungiti uksest sisse ning surmati väga metsikult veel elus olevad haaavatud. Mitukümmend aastat hiljem kaevati mahamaetud (ühe lähedalasuva maja aia äärest) üles ning tuvastati täägi jälgi rinnaluudes ja koljudes. Too reetur kol-leitn N. T. tulistas kaks lasku ristilöödud Jeesus Kristuse maali (jäljed praegugi näha). Paljud ümberkaudsete külade elanikud olid põgenemas põhja poole, sest kõigil olid meeles 1941. a küüditamine ja hävituspatljonide metsikused, kuid ligi 1 km pikkusest voorist sõitsid üle Punaarmee tankid kõike metsikult surmates. Seda barbaarsust ei saa unustada!

Alatskivil jäi vaatamata kogu sealne mõisa ülejäänud kompleks (57st hoonest tänaseks säilinud 40) ja enamus

Eduard Tubin. Taustal Alatskivi loss.

ümbruskonna pargist, samuti kalmistu, kuhu on maetud Juhan Liiv (ausamba valmistas skulptor Voldemar Mellik), sest ühepäevase reisiga ei jõua väga põhjalikult kõigega tutvuda.

Alatskivist veidi lõunapoole jääb Rupsi küla, kus Oja talus asub Liivi Muuseum. Vähe on Eestis taluperesid, mis on andnud meie kultuuriloole nii palju kui vennad Liivid. Vanim vend Joosep pidas talu ja nooremad vennad said tema toel koolitust. Kui Jakob (1859-1938) ja Juhan (1864-1913) Liiv olid oma eluajal väga tuntud Väike-Maarja, Avispea ja Rakvere (Jakob – linna-pea ja teatri-ehituse üks algataja) rahvale, siis Juhan Liivi peaks teadma

kogu Eesti rahvas. Paljud tema luuletused on tuttavad kooliajast, kuid üks armastatumaid ja laulupidudel (2014. a ja viimasel noorte laulupeol) kordusesitusele nõutud „Ta lendab mesipuu poole“ (helilooja Peep Sarapik) jääb kahtlemata üheks laulupidude tipplauluks.

Viimasel üldlaulupeol oli kavas kogu 4 laulu, kus oli kasutatud Juhan Liivi luuletusi. Temanimelise muuseumi 10. aastapäeva tähistamiseks koostas Arne Vinkel väikese valiku pealkirjaga „Isamaale“. „Nii hing, oh hing, sa raskel a'al – kuis õhkad isamaa poole; kas kodu sa, kas võõral maal – kuis ihkad isamaa poole! Ja puhugu sulle säält surmatuul ja lennaku vastu surmakuul: sa unustad surma ja hoole kui kotkas tõused ta poole! Ma lillesideme võtaks – sind köidaks sellega ühte, oh õnnetu Eestimaa! Ja nõnda on lugu ka Eestis ja nõnda on elu kõik: ükskord – kui terve mõte – ükskord on Eesti riik! Ja aastatuhandeid mingi – siis vast see haiget ei tee, et suurte rahvaste kõrval on vaba ka väikene, et väikese rahva keskel on õnn ja armastus, on armsad vanemad, lapsed, ja armas on vabadus.“

Juhan Liiv oli Väike-Maarja mail vend Jakobil koolis küll abiks, kuid loobus siiski õpetajatööst. Temale oli meeleepärasem luuletuste kirjutamine.

Pandiveres elas Liisa Golding (sünd 1870), kellega Juhan Liiv tutvus ühel kooriproovil (1885) ning alustas temaga ka kirjavahetust (110 kirja Liisale). Pärast suhte lõpetamist 1893. a hävitas ta kahjuks aga kõik kirjad ning haigus-hoogude ajal toimis samuti ka oma luuletuste käsikirjadega. Lähemalt saab kirjavahetusega tutvuda hiljuti ilmunud raamatust – Juhan Liiv „Mu kallis Liisi“ (alapealkiri: „Kirjad Liisa Goldingule“). See raamat ilmus sarjas „Eestile elatud elud“.

Juhan Liivi ajalehtedele kirjutatud lugudest on ühel näiteks äärmiselt huvitav pealkiri: „Kodavere – häa mürakas kihelkonda“.

Muuseumi ja kogu Liivide

suguvõsa lugu tutvustas väga tore ja asjalik naisgiid, nii et aega kulus jällegi üle tunni. Vaatasime üle enamuse hoonetest, loomulikult ka sisustuse ja küsimusi oli üsna palju. Pärast väikeste meenete vahetamist ruttasime Kolkjale, kus juba ootas Vanausuliste Muuseumi juhataja. Vanausulised põgenesid Venemaalt juba 17. saj ja ka 18. saj (siis veelgi julmema tagakiusamise pärast). Juhataja esitas meile mitmeid küsimusi vanausuliste kommete kohta ja peab tõdema, et enamusele neist pidi ta ka ise vastama.

Samas külas oleva Sigurimuuseumi külastamiseks jäi meil ainult 20 minutit. Lühikese tutvumiskäigu eest tänasime muuseumi peremeest omapoolse väikese kingitusega – odravihuga, mille oli kimbuks kokku sidunud Arvi Tiisma. Vanemal ajal valmistati paljudes taludes sigurikohvi, aga ka viljakohvi.

Lõpp hea – kõik hea! Kui alustasime tagasisõitu Simuna poole, siis alles läksid taevaaluigid päris lahti ja sadu kestis pea terve tee.

Suur tänu Väike-Maarja vallavalitsusele meie ekskursiooni toetamise eest ja osavõtjatele vastupidamise eest!

Kirjatüki koostas
Jüri Kalvet

Osa reisiseltskonnast Peipsi järve ääres. Foto: Erakogu

lahke küllakutse järel. Perenaine Liivika Harjo tutvustas Struve kaare mõõtmislugu 1827. a Võiveres ja sealt edasi ka veski ajalugu. Kuna küla ja veski ajalugu arutasime külarahvaga ka Võidu-pühal, siis sellest edaspidi. Suur tänu Tuuliku peremehele Kalev Viiksaarele, kes tõi kohale lauad ja muu vajaliku, mida praegu veel kohapeal ei ole.

ühe palgijupi alumises pooles plekiga kaetud avause sees plekist karbi, milles oli kiri peakirjaga „Meie põlve mälestused tulevase põlve rahvale“, kus olid kirjas ehitajate nimed ja kalender ning ehituse lugu.

Kirikust siirdusime Elulaadikeskusesse, kus tutvusime töötubade ja 2. korrusel muuseumiga. Seal oleks veelgi

pikemalt uudistanud, kuid plaan oli Peipsiveerega põhjalikumalt tutvuda. Muuseumis saime siiski väga hea ülevaate meie Eestimaa tähtsamatest metsaelukatest (põder, kits, hunt, rebane, nügis jt ning linnuriigi esindajad). Huvitavad olid puutõdesemed – tünnid, kapad, korvid jm. Alumisel korrusel istusime väikeses saalis, mida kasutatakse konverentside pidamiseks, aga ka söögitoana. Kuulasime ära ka selle maja taastamisloo ning tänasime meid nii lahkelt vastu võtnud juhatajat, giidi ja kirikuõpetajat ning kohaliku elu edendajat – ühes isikus. Võimalik oli osta käsitöösemeid ja vaatasime veel kord pooleliolevaid laastukorve, mida juhataja ise tegi. Avinurmes jäi vaatamata Hostel, Puidutöötuba ja muuseumirong (Sonda-Mustvee kitsarööpmeline raudtee

Sigurimuuseumi juhataja kingiks saadud viljakimbuga.

Foto: Jüri Kalvet

Avinurme sõitsime Kiikri bussiga 17. augusti hommikul. Meid võttis vastu Elulaadikeskuse juht ja kirikuõpetaja Rene Alberi. Avinurmet on esmakordselt mainitud 1599. a, kuid küllap elati seal juba varemgi. Ümber Avinurme on palju saarenimelisi külasid – Peebussaare, Kaevussaare, Sällisaare, Lepiksaare jne. Aastasadade eest olid jõed veerohkemad ja elatigi saartel. Elanikud on ammustel aegadel tulnud üle Narva jõe ja toonud kaasa mitmed käsitööoskused – tünnide, kappade, korvide jt majapidamisesemete valmistamise. Aga need olid meie lähimad keelesugulased – vadjalased. Enne Teist Maailmasõda käisid avinurmikud oma puidukaupa müümas ka Simunas laataldel ja ümberkaudsetes külates. Tänapäeval toimub alates 2000. aastast igal jaanipäeval Avinurme tünnilaat.

Esimene külastuspaik oligi meil kirik, mille ehitusluba hakati taotlema aastakümneid varem, kuid tolleaegne

Stuudio Alima annab teada:

Tantsutreeningud

Väike-Maarja

Seltsimajas

Alates 28. septembrist

neljapäeviti 17.30

Oodatud kõik huvilised igas vanuses ja kehavormides- nii algajad, oskajad kui

taasalustajad ☺

Info: Epp 55638128, epp.kaljos@mail.ee

Koguduste teated

Väike-Maarja koguduses

Jumalateenistused toimuvad kaks korda kuus.

Kogudust teenib hooldajaõpetajana Ralf Alasoo. Tel 5850 5772, e-post: ralf.alasoo@eelk.ee
EELK Väike-Maarja koguduse aadress: Tamme 3 (postiaadress Jaama 2-15), 46202 Väike-Maarja, internetis: <http://www.eelk.ee/vaike-maarja/>.
Koguduse veebil saab Facebookis liituda grupiga „Taastame Väike-Maarja kiriku!“.

Avispea koguduses

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.

Koguduse vaimulik on Eerek Preisfreund. Tel 323 5450. Koguduse veebileht: <http://avispea.edicypages.com/et>
Kiltsi osadusgruppi veab eest Riina Tali, kokkusaamine toimub igal neljapäeval kell 18.00 Kiltsi raamatukogus.

Simuna koguduses

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.00.

Koguduse õpetaja on Enn Salveste. EELK Simuna koguduse aadress: Allika 3, 46401 Simuna
Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021, e-post: enn.salveste@eelk.ee
EELK Simuna ja Juuda koguduse arvel-duskonto annetuste tarvis on: Swedbank IBAN: EE852200001120184054.

Õpetaja kõnetunnid on laupäeviti kell 12-15, pühapäeval tund enne jumalateenistust. Kiriklike talituste ja hingehoidlike vajadustel on kokkuleppel õpetajaga võimalik kohtuda teistel aegadel.

Kalmistumeistrite kontaktandmed:

Väike-Maarjas – Ruth Palmiste, tel 516 1809
Simunas – Mirjam Kesküla, tel 524 7944

EELK Väike-Maarja koguduse annetusrarve nr Swedbankis on EE652200001120247658.

Liinemõisa OÜ

VÕTAB RENDILE PÕLLUMAAD

Priidik Preem, tel 5801 6368

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

15. novembril alates 10.00

VÄIKE-MAARJA HOOLDEKODUS

Info ja registreerimine
tel 5656 4959, 501 6825

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

Väike-Maarja Valla Infolehe väljaandja:

Väike-Maarja Vallavalitsus,
Pikk 7, 46202 Väike-Maarja,
tel 329 5750, www.v-maarja.ee

Toimetaja: Ilve Tobreluts

Toimetuse kolleegium:

Olev Liblikmann, Krista Ustav, Ellu Moisa,
Reet Esmäe, Hans Kruusamägi.
Kaastööd ja teated palume saata hiljemalt

5. kuupäevaks Ilve Tobrelutsu e-posti aadressil: ilve.tobrelutsu@v-maarja.ee, tel 329 5759.

Toimetuse võib tekstide lühendada.

Toimetuse ei vastuta reklaamide sisu eest.

Trükitud:

Trükikoda TRÜKIS AS,
Pargi 27F, 41 537 Jõhvi.

Ilmub kord kuus, kuu lõpunädalal.

Tiraaž 2100 eksemplari.

Väike-Maarja
Põllumeeste Seltsi

TALUTURG

R, L 10-15

Väike-Maarja bussijaamas

Müügil kohalike tootjate
köögivilid, piima- ja teravil-
jatooted, hoidised, mesi,
käsitöö.

Info: tel 526 0283

Väike-Maarja
Põllumeeste Seltsi

taaskasutuskeskus

Tamsalu mnt 1
on avatud
laupäeviti kell 10-13.

Info: tel 5656 4959 (Tiia)

OÜ Estest PR
OSTAB
metsa- ja põllumaad.

Info telefonidel:
504 5215; 514 5215

MÜÜA
kolmetoaline
möbleeritud korter
Väike-Maarjas
Põhja tänaval.
Kontakt: tel 5648 0612

MÜÜA
lõhutud küttepuid
(pikkus vastavalt soovile,
erinevad puuliigid).
Müüme ka kuiva
ja 3m küttepuud.

Tel 507 4553

Soovin üürida renoveeritud
2- või 3-toalist korterit
Väike-Maarjas.

Võimalik ka hilisem ostusoov.
Tel 5827 0366

Telli
Eesti lipud, vimplid,
vardad ja vardahoidjad
e-poest www.lipuvabrik.ee
Kaup kätte ühe tööpäeva!

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Astu reipana edasi eluteel,
olgu tervist ja õnne Sul veel ja veel ...

Oktoober

101 Salme Vahemaa – 3. oktoobril
86 Kaljo Geidik – 30. oktoobril
85 Hilda Riispeere – 2. oktoobril
84 Eino Lepiksoo – 11. oktoobril
84 Veera Sikk – 14. oktoobril
84 Oskar Buht – 21. oktoobril
84 Heino Midt – 22. oktoobril
83 Öie Geidik – 14. oktoobril
83 Helvi Hiimäe – 26. oktoobril
82 Hilje-Melaine Laissaar –
11. oktoobril
82 Aime Püvi – 12. oktoobril
81 Maimu Löper – 10. oktoobril
81 Aino Buht – 13. oktoobril

81 Helvi Tammi – 22. oktoobril
80 Aino Lukman – 3. oktoobril
80 Öie Altmäe – 9. oktoobril
75 Mare Veia – 8. oktoobril
75 Eda Roots – 28. oktoobril
75 Aino Haava – 28. oktoobril
70 Helve Maasik – 1. oktoobril
70 Malle Oras – 2. oktoobril
70 Aili Kundla – 5. oktoobril
70 Elle Suvorov – 6. oktoobril
70 Virve Ojaveri – 17. oktoobril
70 Valentin Titov – 19. oktoobril
70 Joe Kinks – 23. oktoobril
70 Ene Konsa – 29. oktoobril

Soovime õnne ja tugevat tervist!

Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnnitlus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Kaks pisikest kätt pea püüdmast on päikest,
pea algamas teed kaks jalga nii väikest ...

Kättriin Arumäe – 27. juunil
Remy Leiten – 19. augustil
Minna Mätas – 20. augustil
Sten-Oliver Uibo – 21. augustil
Ariana Pähno – 24. augustil
Raho Elmik – 26. augustil
Grete Liis Aas – 30. augustil

Olge rõõmsad, terved ja tublid!

Mälestame

Igale meist on antud aeg –
aeg tulla, olla ja minna ...

Hilda Naggel	13.07.1925 – 19.08.2017
Milvi Raudsik	18.07.1935 – 22.08.2017
Aino Lehtmets	15.03.1929 – 30.08.2017
Viive Kõiv	27.03.1940 – 03.09.2017
Aivar Pitka	01.03.1957 – 13.09.2017

Vao küla ja Vao kogukonna MTÜ
ÜLDKOOSOLEK
toimub esmaspäeval 09.10.17.

Koguneme kell 19.00 tornlinnuse juurde.

Vao Kogukonna MTÜ

Väike-Maarja Hooldekodu

(Ravi I, I korrus)

päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid
URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Isikliku abivahendi kaardi olemasolul kaup 40% soodsamalt.

Tellitud tooted tuuakse kohale 20. oktoobril kell 9.00 – 12.00.

Tellimiseks ja infoks helistada telefonidel 326 1345 või 5656 4959

Simuna spordihoones (I korrusel, osavalla ruumis)

saab tellitud tooted kätte 20. oktoobril kell 13.00

Tellimiseks ja infoks helistada tel 5343 9837; e-post: t.ulle@inkotuba.ee

NB! Abivahendi soovist etteteatamine vähemalt 5 tööpäeva varem!